

Hallituksen esitys Eduskunnalle muutoksista vuoden 1991 tulo- ja menoarvioon

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys vuoden 1991 lisämenoarvioksi.

Talous on ajautunut odotettua nopeammin ja syvempään taantumaan. Talouspoliittisesti tilanne on erittäin ongelmallinen. Kokonais-tuotanto supistuu vuonna 1991 2½%. Investoinnit ja vienti ovat edelleen laskussa. Tuotannon voimakkaan supistumisen seurauksena työllisyys on heikentynyt olennaisesti.

Yritysten kannattavuus on alentunut tun-
tuvasti. Heikentynyt hintakilpailukyky vähen-
tää teollisuuden vientimahdollisuuksia. Teol-
lisuudessa tilauskanta on laskenut alle nor-
maalin tason ja velkaantuneisuus kääntynyt
nousuun. Teollisuustuotanto, erityisesti met-
talliteollisuus, supistuukin tänä vuonna mer-
kittävästi. Valtiontalouden rahoitusasema on
heikentynyt poikkeuksellisen nopeasti vuo-
desta 1990 lähtien.

Samanaikaisesti on kuitenkin inflaatio hi-
dastunut alle kilpailijamaiden tason ja vaihtotase alkanut lievästi parantua. Korkojen viimeaikainen lasku osoittaa luottamuksen vähittäistä palautumista talouspolitiikkaa kohtaan.

Kansantalouden ohjaaminen kestäväälle kasvu-uralle edellyttää teollisuustuotannon ja viennin voimakasta kasvattamista. Tähän päästään vain teollisuuden omin toimenpitein sekä toteuttamalla usean vuoden aikana laaja-alaista toimenpideohjelmaa.

Osana laajaa toimintalinjausta valtioneu-
vosto teki 10.5.1991 periaatepäätöksen toi-
menpiteistä teollisuuden toimintaedellytysten vahvistamiseksi. Toimenpiteet painottuvat lähinnä nopeavaikutteisiin toimiin avoimen sektorin toimintaedellytysten tehostamiseksi. Niillä alennetaan yritysten kustannuksia 7 mrd mk. Yritysten hintakilpailukyyn parantamiseksi ja kannattavuusongelmien lieventämiseksi yksityisten työnantajien sosiaaliturvamaksuja ja työeläkemaksua alennetaan,

tasausveron kantamisesta luovutaan raaka-
aineiden, tuotantotarvikkeiden ja investointi-
tavaroiden osalta sekä Kehitysaluerahasto Oy:lle annetaan valtuus myöntää pienille ja keskiuurille yrityksille huomattava määrä suhdannelainoja. Lisäksi periaatepäätöksen mukaan tutkimus- ja tuotekehitystoimintaa, vientimarkkinointia sekä työvoimapolitiittista aikuiskoulutusta edistetään aikaisemmin päätettyä suuremmin resursein.

Tilan luomiseksi avoimen sektorin kasvulle on välttämätöntä hidastaa pysyvästi julkisten menojen kasvuvauhtia sekä kohdentaa uudelleen julkisia menoja. Menojen kasvun hillintä on finanssipoliitiikan avainkysymyksiä usean lähivuoden ajan.

Tässä lisämenoarvioesityksessä korostuvat keskeisinä hallituksen talouspoliittisina lin-
jauksina

- perustan luominen useampivuotiselle toimenpideohjelmalle suhteellisen kustannus-tasomme sopeuttamiseksi kilpailukykyiselle tasolle ja yrittäjyyden edellytysten parantamiseksi
- teollisuuden toimintaedellytysten vahvistamiseksi tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttaminen, jotka sisältyvät 10.5.1991 tehtyyn periaatepäätökseen
- runsaat 1,5 mrd markan suuruiset menojen säästöehdotukset niissä kohteissa, joissa se on vielä kuluvana vuonna järkevällä tavalla mahdollista toteuttaa
- valtion virastojen ja laitosten kulutusmenoihin ei esitetä lisäyksiä sekä
- muutoin vain säädöspoliteiset menoliisästarpeet on otettu mukaan.

Lisämenoarvioesityksen tulopuolella koros-
tuu valtion tulokehityksen ennakoitua voi-
makkaampi heikkeneminen. Pelkästään liike-
vaihtovero-, leimavero- sekä auto- ja moot-
toripyöräverokertymien arvioidaan vähenty-
vän yhteensä 6,8 mrd mk. Valtiontalouden

alijäämä kasvaakin vuonna 1991 lähes 16 mrd markkaan säästötoimista huolimatta. Valtion budjettitalouden menojen arvioidaan kasvavan reaalisesti noin 8 %.

Tässä lisämenoarvioesityksessä myönnetään menoihin lisäystä kaikkiaan 6 109 milj. mk. Menojen vähennykset mukaan lukien nettolisäys on 4 556 milj. mk.

Päälukittain tarkasteltuna myönnetään eniten lisäystä sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan menoihin, 2 842 milj. mk, valtiovarainministeriön hallinnonalan menoihin, 906 milj. mk ja maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan menoihin, 721 milj. mk.

Yksittäisistä menonlisäyksistä suurimmat ovat valtion osuus kunnille sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä ympäristönsuojelun hallinnon käyttökustannuksiin, 750 milj. mk, valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista, 715 milj. mk ja työttömyysturva-menot, yhteensä 1 060 milj. mk.

Suurimmat vähennykset on voitu tehdä ulkoasiainministeriön ja kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonaloille budjetoiduista kehitysyhteistyömenoista, yhteensä runsaat 500 milj. mk sekä siirroista valtiontakausrahastoon ja vientitakuurahastoon, yhteensä noin 300 milj. mk.

Seuraavassa perustellaan hallinnonaloittain tärkeimpiä tähän lisämenoarvioesitykseen sisältyviä muutoksia.

Ulkoasiainministeriön hallinnonala. Kehitysyhteistyömäärärahoja vähennetään yhteensä 400 milj. mk.

Sisäasiainministeriön hallinnonala. Kuntien verotulojen täydennykseen tarkoitetuista avustuksista jää käyttämättä 23,5 milj. mk. Kuntien harkinnanvaraisesta avustuksesta vähennetään 15 milj. mk.

Puolustusministeriön hallinnonala. Puolustusmateriaalihankintoihin myönnetään lisäystä 37 milj. mk.

Valtiovarainministeriön hallinnonala. Valtion maksamiin eläkemenoihin myönnetään lisäystä yhteensä 374 milj. mk. Lainoista valtion liikelaitoksille vähennetään 300 milj. mk. Verohallinnon kulutusmäärärahoja lisätään 52 milj. mk. Ahvenanmaan itsehallintolain mukaiseen verotaloudelliseen tasoitukseen myönnetään lisäystä 175 milj. mk. Kansainvälisille rahoituslaitoksille annettujen sitoumusten lunastamiseen myönnetään lisäystä 50 milj. mk. Palautettaville suhdannetalteuksille suoritettavan koron maksamiseen

myönnetään 205 milj. mk. Vuodelta 1989 suoritettaville ennakonpalautuksille suoritettavan hyvityksen maksamiseen ehdotetaan 270 milj. mk.

Opetusministeriön hallinnonala. Korkeakoulujen rakentamis- ja kiinteistöjen hankintamäärärahoja vähennetään yhteensä 20 milj. mk. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroja jätetään säästöön valtioneuvoston myöhemmin käytettäväksi yhteensä 65 milj. mk.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala. Maataloustulolain mukaiseen valtion tukeen myönnetään lisäystä 332 milj. mk kevään maataloustulosopimuksen perusteella. Maataloustuotteiden vientitukeen myönnetään lisäystä 300 milj. mk lähinnä viljan ja maitovalmisteiden vientiä varten. Öljykasvituotannon tukemismäärärahoja lisätään 118 milj. mk. Maataloustuotannon tasapainottamismenoihin myönnetään lisäystä 40 milj. mk. Maatilatalouden rakenteen ja maaseudun kehittämiseen tarkoitettuja määrärahoja vähennetään yhteensä 60 milj. mk. Siirtoa maatilatalouden kehittämisrahastoon ei tehdä ja tarkoitukseen osoitettu 10 milj. mk jätetään käyttämättä. Lisäksi rahaston varoja on tarkoitus jättää vuonna 1991 käyttämättä 100 milj. mk. Ennen vuotta 1991 myönnettyjen maatalouslainojen korkoa korotetaan keskimäärin 1,5 prosenttiyksiköllä ja pienintä yhdessä erässä perittävää lyhennystä korotetaan.

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi eräiden saamisten perimisestä kerta kaikkiaan annetun lain muuttamisesta, jollanopeutetaan erityisesti vanhojen maatalouden lainojen perintää.

Liikenneministeriön hallinnonala. Tienpidon valtionavuista vähennetään yhteensä 27 milj. mk ja ulkomaanliikenteen lastialusten kilpailuedellytysten turvaamiseen tarkoitettuiden avustuksista 30 milj. mk. Valtionrautateiden henkilöliikenteen yleisestä tariffituesta vähennetään 50 milj. mk. Valtionrautateiden radanpidon määrärahaa jätetään käyttämättä 18 milj. mk. Hallituksen lakiesityksen mukaisesti Turun Asennuspajasta muodostetaan sähköurakointia harjoittava osakeyhtiö.

Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala. Teknologian edistämisen avustusmäärärahoja lisätään 75 milj. mk ja viennin edistämiseen myönnettävän määrärahan valtuutusta 25 milj. mk. Kehitysaluerahasto Oy:n

uusien pienille ja keskisuurille yrityksille myönnettävien halpakorkoisten suhdannelainojen myöntämisvaltuus mitoitetaan 300 milj. markaksi. Siirroista valtiontakausrahastoon ja vientitakuurahastoon vähennetään yhteensä 300 milj. mk. Yritystoiminnan aluetuen myöntämisvaltuutta supistetaan mm. kysynnän vähenemisen vuoksi 150 milj. mk ja maksatusmäärärahaa 24 milj. mk.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön hallinnonala. Ennakoitua huonomman työllisyystilanteen johdosta työttömyysturvaan myönnetään lisäystä yhteensä 1 060 milj. mk, josta 420 milj. mk työttömyysturvalain mukaiseen perusturvaan. Lisäksi valtionosuuteen kunnille toimeentuloturvan kustannuksiin myönnetään lisäystä 60 milj. mk. Valtion osuuteen sairausvakuutuslaista ja kansaneläkelaista johduttuihin menoihin myönnetään lisäystä yhteensä 1 135 milj. mk lähinnä sosiaaliturvamaksujen tarkistamisen johdosta. Valtionosuuteen kunnille sosiaali- ja terveystieteiden sekä ympäristönsuojelun hallinnon käyttökustannuksiin myönnetään lisäystä 750 milj. mk. Maatalousyrittäjien lomituspalvelujen menoista vähennetään 40 milj. mk ja valtion osuudesta maatalousyrittäjien eläkelaista johduttavista menoista 20 milj. mk. Valtion osuutta kunnille sosiaali- ja terveystieteiden sekä ympäristönsuojelun hallinnon perustamiskustannuksiin vähennetään 57 milj. mk. Raha-automaattiyhdistyksen tuoton jaon johdosta vähennetään yhteensä noin 36 milj. mk.

Työministeriön hallinnonala. Työttömyyden nopean kasvun johdosta lisätään työllisyyslain velvoitemäärärahoja yhteensä 249 milj. mk sekä työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen määrärahoja yhteensä 200 milj. mk.

Ympäristöministeriön hallinnonala. Avustuksista ympäristönsuojeluinvestointeihin Itä-Euroopassa vähennetään 25 milj. mk ja luonnonsuojelualueiden hankkimista varten myönnetystä määrärahasta 10,5 milj. mk. Asunto-olojen kehittämisrahaston varoista myönnettävien lainojen myöntämisvaltuutta korotetaan 580 milj. markalla eli enintään 8 000 milj. markaksi. Lisäksi rahaston nettolainanoton enimmäismäärää korotetaan 930 milj. markalla eli enintään 2 680 milj. markaksi.

Valtionvelka. Lisämenoarvion tasapainottaminen edellyttää nettolainanoton lisäämistä 11 436 milj. markalla 16 121 milj. markkaan.

Valtionvelan kuoletusten arvioidaan edelleen olevan 7 690 milj. mk, joten bruttolainanototarve nousee 23 811 milj. markkaan.

Tulot. Tulokertymien arvioidaan vähentyvän nettomääräisesti kaikkiaan 6 874 milj. mk. Vähennykset aiheutuvat lähinnä liikevaihtovero-, leimavero- sekä auto- ja moottoripyöräverokertymien jo vuodesta 1990 alkaen supistumisen johdosta.

Verojen ja veronluonteisten tulojen arvioidaan vähentyvän yhteensä 7 905 milj. mk. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettaviin veroihin arvioidaan kertyvän lisäystä 320 milj. mk. Liikevaihdon perusteella kannettavien verojen arvioidaan vähentyvän 3 450 milj. mk. Liikevaihtoveron määrän korotuksen 21,2 prosentista 22 prosenttiin 1.10.1991 lukien arvioidaan lisäävän veron tuottoa vuonna 1991 noin 160 milj. mk. Tuontitullin kertymän arvioidaan pienentyvän 200 milj. mk. Tasausveron tuloarvio pienenee 470 milj. mk, josta raaka-aineiden, tuotantotarvikkeiden ja investointitarvaroiden tasausverosta kantamisesta luopumisen vaikutus on 300 milj. mk. Tupakkaveron kertymä pienenee 220 milj. mk. Olutveron tuoton arvioidaan lisääntyvän 100 milj. mk. Polttoaineveron kertymän ennakoidaan vähentyvän 250 milj. mk. Leimaverokertymän arvioidaan supistuvan 830 milj. markalla sekä auto- ja moottoripyöräveron 2 485 milj. markalla. Veron tuottoarviossa on otettu huomioon esitetty auto- ja moottoripyöräveron alentaminen 5 prosenttiyksiköllä. Maataloudelta perittävistä veroista ja markkinointimaksuista arvioidaan kertyvän lisäystä yhteensä 125 milj. mk.

Sekalaisiin tuloihin arvioidaan kertyvän lisäystä 36 milj. mk.

Korkotuloihin arvioidaan kertyvän lisäystä 400 milj. mk.

Lisämenoarvion tasapainottamiseksi lainanottoa ehdotetaan lisättäväksi 11 436 000 000 markalla. Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys lainanottovaltuuksien lisäämisestä niin, että uusien valtionlainojen bruttomääräinen enimmäismäärä vuonna 1991 on 30 000 000 000 markkaa ja nettomääräinen enimmäismäärä 16 500 000 000 markkaa. Lisäksi esitetään eräiden uusimuotoisten liikelaitosten lainanottovaltuutta korotettavaksi.

Nyt myönnettyjen menojen muutokset jakaantuvat eri pääluokkiin seuraavasti:

	mk
Pääluokka	
23. Valtioneuvosto.....	2 400 000
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala.....	—392 500 000
25. Oikeusministeriön hallinnonala.....	18 000 000
26. Sisäasiainministeriön hallinnonala.....	—43 350 000
27. Puolustusministeriön hallinnonala.....	62 000 000
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala.....	906 000 000
29. Opetusministeriön hallinnonala.....	7 750 000
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnon- ala.....	721 400 000
31. Liikenneministeriön hallinnonala.....	—80 584 000
32. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallin- nonala.....	—232 750 000
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnon- ala.....	2 842 270 381
34. Työministeriön hallinnonala.....	448 900 000
35. Ympäristöministeriön hallinnonala.....	—43 046 000
36. Valtionvelka.....	349 200 000
Muutokset yhteensä.....	4 565 690 381

Nyt arvioidut tulojen muutokset jakaantu-
vat eri osastoihin seuraavasti:

	mk
Osasto	
11. Verot ja veronluonteiset tulot.....	—7 310 000 000
12. Sekalaiset tulot.....	35 910 381
13. Korkotulot ja voiton tuloutukset.....	400 000 000
14. Liiketoimintaa harjoittavat valtion virastot ja laitokset.....	—200 000
15. Lainat.....	11 436 000 000
Muutokset yhteensä.....	4 561 710 381

Tämän lisämenoarvioesityksen hyväksymi-
sen jälkeen olisivat valtion tulojen ja menojen

budjetoidut määrät seuraavat:

	Tulot mk	Menot mk
Varsinainen tulo- ja menoarvio.....	158 522 004 000	158 516 501 000
Lisämenoarvio.....	4 561 710 381	4 565 690 381
Yhteensä.....	163 083 714 381	163 082 191 381

Seuraavassa perustellaan yksityiskohtai-
semmin niitä muutoksia, joita ehdotetaan

tulo- ja menoarvioon tehtäväksi.

TULOT

Osasto 11

VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT

01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot

01. *Tulo- ja varallisuusvero*
Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä
320 000 000 mk.

1991 lisämenoarvio	320 000 000
1991 tuloarvio	41 600 000 000
1990 tilinpäätös.....	41 507 954 355
1989 tilinpäätös.....	38 512 719 540

03. *Perintö- ja lahjaverot*
Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä
50 000 000 mk.

1991 lisämenoarvio	50 000 000
1991 tuloarvio.....	815 000 000
1990 tilinpäätös	870 695 540
1989 tilinpäätös	688 162 855

04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut

01. *Liikevaihtovero*
Momentin tuloarviota vähennetään
3 450 000 000 mk.

Selvitysosa: Liikevaihtoveron tuotto toteutui vuonna 1990 noin 2 470 000 000 mk tuloarviossa arvioitua pienempänä. Lähinnä tästä syystä sekä sen johdosta, että kotimaisen kysynnän arvon kasvun on ennakoitu olevan vuonna 1991 noin 3,5 prosenttiyksikköä pienempi kuin tulo- ja menoarviossa oli arvioitu, liikevaihtoveroa arvioidaan kertyvän vuonna 1991 yhteensä 49 450 000 000 mk. Eduskunnalle annetaan lisämenoarvioesitykseen liitty-

vä esitys liikevaihtoverolain muuttamisesta, jolla veron määrää esitetään korotettavaksi 21,2 prosentista 22 prosenttiin 1.10.1991 lukien. Verokannan korotuksen on arvioitu lisäävän veron tuottoa vuonna 1991 noin 160 000 000 mk, mikä on otettu huomioon tarkistetussa tuottoarviossa.

1991 lisämenoarvio.....	—3 450 000 000
1991 tuloarvio	52 900 000 000
1990 tilinpäätös	45 534 470 700
1989 tilinpäätös	43 603 484 092

06. Tuonnin perusteella kannettavat verot ja maksut

01. Tuontitulli

Momentin tuloarviota vähennetään
200 000 000 mk.

Selvitysosa: Tuontitullin tuotto toteutui vuonna 1990 noin 130 000 000 mk tuloarviossa arvioitua pienempänä. Lähinnä tästä syystä sekä tarkistetun tuontiarvion perusteella momentin kokonaiskertymäksi vuonna 1991 arvioidaan 1 290 000 000 mk.

1991 lisämenoarvio	— 200 000 000
1991 tuloarvio	1 490 000 000
1990 tilinpäätös	1 378 687 790
1989 tilinpäätös	1 358 603 425

09. Tasausvero

Momentin tuloarviota vähennetään
470 000 000 mk.

Selvitysosa: Tasausveron tuotto toteutui vuonna 1990 noin 85 000 000 mk tuloarviossa arvioitua pienempänä. Eduskunnalle annetaan lisämenoarvioon liittyen esitys tasausveron muuttamisesta siten, että raaka-aineiden, tuotantotarvikkeiden ja investointitavaroiden tasausveron kantamisesta luovutaan 1.7.1991 alkaen. Toimenpiteen arvioidaan vähentävän veron tuottoa 300 000 000 mk. Edellä mainituista syistä sekä tarkistetun tuontiarvion perusteella veron kokonaiskertymäksi vuonna 1991 arvioidaan 655 000 000 mk.

1991 lisämenoarvio	— 470 000 000
1991 tuloarvio	1 125 000 000
1990 tilinpäätös	1 065 398 749
1989 tilinpäätös	1 069 064 299

08. Valmisteverot

01. Tupakkavero

Momentin tuloarviota vähennetään
220 000 000 mk.

Selvitysosa: Tupakkatuotteiden reaalihintojen vuonna 1991 toteutuvan korotuksen sekä tarkistetun yksityistä kulutusta koskevan arvion perusteella veron kokonaiskertymäksi vuonna 1991 arvioidaan 3 105 000 000 mk.

1991 lisämenoarvio	— 220 000 000
1991 tuloarvio	3 325 000 000
1990 tilinpäätös	2 823 413 768
1989 tilinpäätös	2 609 691 897

03. Olutvero

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä
100 000 000 mk.

Selvitysosa: Lähinnä keskioluen arvioitua voimakkaamman kulutuksen kasvun johdosta veron kokonaiskertymäksi vuonna 1991 arvioidaan 2 710 000 000 mk.

1991 lisämenoarvio	100 000 000
1991 tuloarvio	2 610 000 000
1990 tilinpäätös	2 473 333 443
1989 tilinpäätös	2 228 144 164

07. Polttoainevero

Momentin tuloarviota vähennetään
250 000 000 mk.

Selvitysosa: Liikennepolttoaineiden arvioitua pienemmän kasvun sekä vähemmän verotetun lyijyttömän moottoribensiinin arvioitua suuremman käytön johdosta veron kokonaiskertymäksi arvioidaan 6 465 000 000 mk.

1991 lisämenoarvio	— 250 000 000
1991 tuloarvio	6 715 000 000
1990 tilinpäätös	5 734 121 393
1989 tilinpäätös	4 562 816 531

11. Lannoitevero

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä
80 000 000 mk.

Selvitysosa: Eduskunnalle annetaan lisämenoarvioesitykseen liittyen esitys lannoiteverolain muuttamisesta. Maatalouden vientikustannusosuuden kattamiseksi veron määrää esitetään korotettavaksi 16.6.1991 alkaen 20 pennistä 35 penniin kilolta.

1991 lisämenoarvio	80 000 000
1991 tuloarvio	260 000 000
1990 tilinpäätös	124 273 605
1989 tilinpäätös	63 543 558

10. Muut verot

01. *Leimaverot*

Momentin tuloarviota vähennetään
830 000 000 mk.

Selvitysosa: Vuoden 1990 tuottoarvio jäi noin 1 530 000 000 mk tuloarviossa arvioitua pienemmäksi. Lähinnä tästä syystä ja leimaveron alaisen taloudellisen toiminnan vähäisyyden johdosta veron kokonaiskertymäksi vuonna 1991 arvioidaan 3 900 000 000 mk.

1991 lisämenoarvio	— 830 000 000
1991 tuloarvio	4 730 000 000
1990 tilinpäätös	3 969 567 178
1989 tilinpäätös	5 998 334 218

03. *Auto- ja moottoripyörävero*

Momentin tuloarviota vähennetään
2 485 000 000 mk.

Selvitysosa: Eduskunnalle annetaan lisämenoarvioesitykseen liittyen esitys auto- ja moottoripyöräveron alentamisesta 5 prosenttiyksiköllä. Hallitus katsoo, että veronalennuksen tulisi siirtyä sellaisenaan henkilöautojen vähittäishintoihin. Vuoden 1990 tuottoarvio jäi noin 1 100 000 000 mk tuloarviossa arvioitua pienemmäksi. Lähinnä tästä syystä ja tarkistetun henkilöautojen kokonaismyyntiarvion sekä esitetyn autoveron alennuksen perusteella veron kokonaiskertymäksi vuonna 1991 arvioidaan 2 800 000 000 mk.

1991 lisämenoarvio	—2 485 000 000
1991 tuloarvio	5 285 000 000
1990 tilinpäätös	4 143 332 975
1989 tilinpäätös	5 445 287 801

19. Muut veronluonteiset tulot

04. *Eräiden maataloustuotteiden markkinointimaksut*

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä
30 000 000 mk.

Selvitysosa: Tuloarvion lisäys johtuu hyvän sadon aiheuttamasta viljan kauppaantulon kasvusta, mikä lisää viljan vientikustannusmaksun tuottoa.

1991 lisämenoarvio	30 000 000
1991 tuloarvio	480 000 000
1990 tilinpäätös	345 478 086
1989 tilinpäätös	12 077 222

05. *Erikoiskasvien markkinoimismaksut*

Momentille arvioidaan kertyvän 15 000 000 mk.

Selvitysosa: Eduskunnalle annetaan lisämenoarvioesitykseen liittyen esitys laiksi erikoiskasvien markkinoimismaksuista. Tarkoituksena on periä vuosien 1991 ja 1992 satojen sokerijuurikkaista, tärkkelysperunasta ja öljykasveista markkinoimismaksua.

1991 lisämenoarvio	15 000 000
--------------------------	------------

Osasto 12

SEKALAISET TULOT

24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala

99. *Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä
10 000 000 mk.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu viisuminkäsittelymaksuista sekä oleskelu- ja työluvista

perittävästä maksuista. Maksuja aletaan periä 1.6.1991 lukien.

1991 lisämenoarvio	10 000 000
1991 tuloarvio	17 700 000
1990 tilinpäätös	19 074 327
1989 tilinpäätös	19 946 335

25. Oikeusministeriön hallinnonala

31. *Haastetiedoksiannoista kertyvät tulot*
Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä
5 000 000 mk.

1991 lisämenoarvio	5 000 000
1991 tuloarvio	10 000 000
1990 tilinpäätös	9 729 999
1989 tilinpäätös	8 203 097

47. *Ulosottomaksut*
Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä
5 000 000 mk.

1991 lisämenoarvio	5 000 000
1991 tuloarvio	46 000 000
1990 tilinpäätös	41 946 889
1989 tilinpäätös	41 195 687

28. Valtiovarainministeriön hallinnonala

50. *Suomen rahapajan tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä
24 500 000 mk.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu ennakoitua suuremmasta metallirahan tarpeesta.

1991 lisämenoarvio	24 500 000
1991 tuloarvio	147 100 000
1990 tilinpäätös	202 762 436
1989 tilinpäätös	112 781 413

99. *Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä
25 500 000 mk.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Suomen Pankin valtiolle tulouttamista suhdannetalletusten koroista vuodelta 1991.

1991 lisämenoarvio	25 500 000
1991 tuloarvio	275 000 000
1990 tilinpäätös	293 331 364
1989 tilinpäätös	296 006 608

33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

92. *Raha-automaattiyhdistyksen tuotto*

Momentilta vähennetään 35 979 619 mk.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu lukuryhmän 33.92-95 selvitysosassa mainituista syistä.

1991 lisämenoarvio	—35 979 619
1991 tuloarvio	957 000 000
1990 tilinpäätös	757 839 558
1989 tilinpäätös	673 200 613

35. Ympäristöministeriön hallinnonala

60. *Korvaukset öljysuojatoiminnasta*

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä
1 890 000 mk.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu öljysuojarahastosta saatavasta korvauksesta öljyntorjunta-alue Hallin korjaustöiden kustannuksista, jotka on budjetoitu momentille 35.25.70.

1991 lisämenoarvio	1 890 000
1991 tuloarvio	20 000 000
1990 tilinpäätös	18 828 677
1989 tilinpäätös	7 880 892

Osasto 13 KORKOTULOT JA VOITON TULOUTUKSET

01. Korkotulot

<p>07. Korot talletuksista Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 400 000 000 mk.</p>	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 80%;">1991 lisämenoarvio</td> <td style="text-align: right;">400 000 000</td> </tr> <tr> <td>1991 tuloarvio.....</td> <td style="text-align: right;">1 950 000 000</td> </tr> <tr> <td>1990 tilinpäätös</td> <td style="text-align: right;">2 128 374 081</td> </tr> <tr> <td>1989 tilinpäätös</td> <td style="text-align: right;">1 484 479 120</td> </tr> </table>	1991 lisämenoarvio	400 000 000	1991 tuloarvio.....	1 950 000 000	1990 tilinpäätös	2 128 374 081	1989 tilinpäätös	1 484 479 120
1991 lisämenoarvio	400 000 000								
1991 tuloarvio.....	1 950 000 000								
1990 tilinpäätös	2 128 374 081								
1989 tilinpäätös	1 484 479 120								

Osasto 14

LIKETOIMINTAA HARJOITTAVAT VALTION VIRASTOT JA LAITOKSET

05. Turun Asennuspaja

02. Turun Asennuspajan käyttötulot
Momentilta vähennetään 10 400 000 mk.
Selvitysosa: Luvun 31.95 selvitysojan perusteluihin viitaten Turun Asennuspajan organisaatiomuutoksen vuoksi momentilta vähennetään ajalta 1.11.—31.12.1991 kertymättä jäävät tulot 10 400 000 mk.

1991 lisämenoarvio	—10 400 000
1991 tuloarvio	78 800 000
1990 tilinpäätös.....	75 076 012
1989 tilinpäätös.....	73 586 264

Kuluvan vuoden tulo- ja menoarviossa Turun Asennuspajan käyttötalouden rahoit-

tuskatteeksi on merkitty 200 000 mk. Kun käyttötuloja arvioidaan kertyvän nyt 10 400 000 mk vähemmän ja käyttömenoista pääluokan 31 kohdalla vähennetään 10 000 000 mk, rahoituskatteeksi merkitty 200 000 mk poistuu tuloarviosta ja Turun Asennuspajan käyttötalouden lisärahoitustarpeeksi muodostuu 200 000 mk.

1991 lisämenoarvio, lisärahoitus- tarve	200 000
1991 tuloarvio	200 000
1990 tilinpäätös.....	4 805 243
1989 tilinpäätös.....	6 791 916

Osasto 15

LAINAT

02. Valtion lainanotto

01. Nettolainanotto

Momentille merkitään lisäystä tulona
11 436 000 000 mk.

Selvitysosa: Lisämenoarvioesityksen tasa-
painottaminen edellyttää valtion nettolainan-
oton lisäämistä. Eduskunnalle annetaan lisä-

menoarvioesitykseen liittyen hallituksen esitys
valtion netto- ja bruttolainanoton lisäämisek-
si vuonna 1991.

1991 lisämenoarvio	11 436 000 000
1991 tuloarvio	4 685 000 000

MENOT

Päälukka 23 VALTIONEUVOSTO

99. Valtioneuvoston muut menot

28. Suomen itsenäisyyden 75-vuotisjuhla- vuosi (siirtomääräraha)	1991 lisämenoarvio.....	2 400 000
Momentille myönnetään lisäystä 2 400 000 mk.	1991 menoarvio.....	5 820 000
	1990 tilinpäätös.....	1 000 000

Päälukka 24 ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ulkoasiainhallinto

22. Kansainvälinen tiedotustoiminta (siirto- määräraha)	70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha)
Momentille myönnetään lisäystä 2 000 000 mk.	Momentille myönnetään lisäystä 1 500 000 mk.
<i>Selvitysosa:</i> Lisämäärärahan tarve aiheu- tuu Suomen itsenäisyyden juhluvuoden 1992 valmisteluista.	<i>Selvitysosa:</i> Lisämäärärahan tarve aiheu- tuu viisumijärjestelmän kehittämisen edellyt- tämistä atk-laite- ja -ohjelmistohankinnoista.
1991 lisämenoarvio	1991 lisämenoarvio
1991 menoarvio	1991 menoarvio
1990 tilinpäätös	1990 tilinpäätös
1989 tilinpäätös	1989 tilinpäätös
2 000 000	1 500 000
20 000 000	14 300 000
21 500 000	10 000 000
17 000 000	12 610 000

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

66. Kehitysyhteistyötoiminta (siirtomääräraha)

Momentilta vähennetään 370 000 000 mk.

Samalla momentin perusteluja muutetaan siten, että Egyptille vuosina 1979, 1980, 1981, 1984 ja 1990 myönnetty 12 000 000 markan, 5 000 000 markan, 40 000 000 markan, 175 000 000 markan ja 50 000 000 markan

kehitysluotot annetaan anteeksi siltä osin kuin ne on maksettu ja muutetaan muulta osin lahja-avuksi 1.1.1991 lukien. Sanotuista luotoista maksamattomat korot annetaan anteeksi. Momentin määrärahaa saa käyttää myös vientitakuukorvauksien ja niihin liittyvien korkojen maksamiseen kehitysapuna.

	Muutokset käyttösuunnitelmaan:	mk	mk
1.	Kansainvälisten järjestöjen kautta ohjattava kehitysapu		—209 000 000
	Monenkeskiset tutkimusohjelmat ja muut avustukset		— 6 000 000
	Taloudellisen kehitystutkimuksen kansainvälinen instituutti (WIDER) ..	— 6 000 000	
	Elintarvikeapu		— 7 500 000
	Maaailman elintarvikeohjelma (WFP) ja elintarvikkeiden kansainvälinen häätäapujärjestelmä (IEFR)	— 5 500 000	
	Ennalta jakamaton	— 2 000 000	
	Kansainväliset kehitysrahoituslaitokset		—147 500 000
	Kansainvälinen maatalouden kehittämisrahasto (IFAD)	— 3 500 000	
	Aasian kehitysrahasto	—45 000 000	
	Afrikan kehitysrahasto	—50 000 000	
	Pohjoismaiden kehitysrahasto (NDF)	—24 000 000	
	Muut rahastot	—25 000 000	
	Varaus kansainvälisiin rakennesopeutus- ja erityistarpeisiin sekä ohjel- mittain jakamattomaan toimintaan		— 48 000 000
2.	Maa- ja aluekohtainen yhteistyö		— 29 000 000
	Eteläisen Afrikan maat		— 42 000 000
	Namibia	—22 000 000	
	Sambia	—15 000 000	
	Tansania	— 5 000 000	
	Muut Afrikan maat		58 000 000
	Egypti	58 000 000	
	Aasian maat		— 32 000 000
	Bangladesh	—20 000 000	
	Vietnam	— 5 000 000	
	Muut kohdemaat ja alueellinen toiminta	— 7 000 000	
	Latinalaisen Amerikan maat		— 13 000 000
	Nicaragua	— 5 000 000	
	Muut kohdemaat ja alueellinen toiminta	— 8 000 000	
3.	Kulttuuri- ja tiedotusalan yhteistyö		— 2 000 000
5.	Avustukset kansalliseen kehitysjoukkotoimintaan		— 5 000 000

6.	Kehitysluotot ja korkotuki.....		—143 000 000
	Kehitysluotot	—80 000 000	
	Korkotuki	—88 000 000	
	Vientitakuukorvaukset	25 000 000	
7.	Humanitaarinen apu kehitysmaille		28 000 000
	Katastrofiapu.....		28 000 000
8.	Kehitysyhteistyön suunnittelu ja kehitysmaatutkimus.....		— 5 000 000
10.	Muu kehitysyhteistyötoiminta.....		— 5 000 000
	Yhteensä		—370 000 000

1991 lisämenoarvio.....	— 370 000 000
1991 menoarvio.....	3 081 700 000
1990 tilinpäätös.....	3 347 000 000
1989 tilinpäätös.....	2 823 073 509

40. Teollinen kehitysyhteistyö

66. *Taloudellinen, teollinen ja teknologinen yhteistyö kehitysmaiden kanssa (siirtomääräraha)*

Momentilta vähennetään 10 000 000 mk.

1991 lisämenoarvio.....	—10 000 000
1991 menoarvio.....	10 000 000
1990 tilinpäätös.....	20 000 000
1989 tilinpäätös.....	15 000 000

88. *Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy:n osakepääoman korottaminen (siirtomääräraha)*

Momentilta vähennetään 20 000 000 mk.

1991 lisämenoarvio.....	—20 000 000
1991 menoarvio.....	20 000 000
1990 tilinpäätös.....	37 000 000
1989 tilinpäätös.....	43 200 000

99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan muut menot

24. *Osallistuminen kansainvälisiin kokouksiin (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään lisäystä 4 000 000 mk. Samalla momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää myös enintään 14 määräaikaisen henkilön palkkausten maksamiseen.

Selvitysosa: Määrärahan lisätarve aiheutuu Helsingin ETYK-seurantakokouksen atk-lai-

tehankinnoista ja muista järjestelyistä aiheutuvista menoista sekä ETYK:n sihteeristöön Prahaan Suomesta lähetetyn henkilön palkkausmenoista.

1991 lisämenoarvio.....	4 000 000
1991 menoarvio.....	9 000 000
1990 tilinpäätös.....	5 092 000
1989 tilinpäätös.....	4 206 000

Pääluokka 25 OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Oikeusministeriö

29. <i>Muut kulutusmenot</i> (siirtomääräraha 2 v)	enintään kuutta henkilötyövuotta vastaavan virkasuhteisen henkilöstön palkkauksista aiheutuvien menojen maksamiseen.
Momentille myönnetään lisäystä 4 500 000 mk. Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää myös ulkomaalaislain (378/91) mukaisesti toimintansa 1.3.1991 aloittaneen turvapaikkalautakunnan toiminnasta aiheutuvien menojen ja	
	1991 lisämenoarvio 4 500 000
	1991 menoarvio 20 500 000
	1990 tilinpäätös 17 371 169
	1989 tilinpäätös 14 037 698

45. Eräät oikeudenhoitomenot

50. <i>Maksuton oikeudenkäynti</i> (arviomääräraha)	1991 lisämenoarvio 8 000 000
Momentille myönnetään lisäystä 8 000 000 mk.	1991 menoarvio 79 000 000
	1990 tilinpäätös 79 534 099
	1989 tilinpäätös 67 976 847

70. Vaalit

21. <i>Vaalimenot</i> (arviomääräraha)	1991 lisämenoarvio 4 000 000
Momentille myönnetään lisäystä 4 000 000 mk.	1991 menoarvio 37 000 000
	1990 tilinpäätös 2 566 789
	1989 tilinpäätös 339 437

99. Oikeusministeriön hallinnonalan muut menot

26. <i>Kansainvälinen yhteistyö</i> (arviomääräraha)	<i>Selvitysosa:</i> Lisämäärärahan tarve aiheutuu ETA-tyksikön toiminnan menoista.
Momentille myönnetään lisäystä 1 500 000 mk. Lisämäärärahaa saa käyttää myös enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilökunnan palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.	
	1991 lisämenoarvio 1 500 000
	1991 menoarvio 4 400 000
	1990 tilinpäätös 2 062 026
	1989 tilinpäätös 2 258 069

Päälukka 26

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

05. Lääninhallitukset

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Momentille myönnetään lisäystä 75 000 mk tilapäisten virkamiesten palkkauksiin yhden henkilön palkkaamiseksi 1.9.1991—31.8.1993 väliseksi ajaksi Pohjois-Karjalan lääninhallitukseen.

Selvitysosa: Vastaavasti momentilta 35.15.87 vähennetään yhden henkilön palkkausta vastaava määräraha.

1991 lisämenoarvio	75 000
1991 menoarvio	330 454 000
1990 tilinpäätös	272 485 144
1989 tilinpäätös	292 868 510

21. *Keski-Suomen lääninhallituksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 75 000 mk tilapäisten virkamiesten palkkauksiin yhden henkilön palkkaamiseksi 1.9.1991—31.8.1993 väliseksi ajaksi.

Selvitysosa: Vastaavasti momentilta 35.15.87 vähennetään yhden henkilön palkkausta vastaava määräraha.

1991 lisämenoarvio	75 000
1991 menoarvio	32 283 000

75. Poliisitoimi

29. *Muut kulutusmenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 3 000 000 mk.

1991 lisämenoarvio	—3 000 000
1991 menoarvio	152 119 000
1990 tilinpäätös	147 621 462
1989 tilinpäätös	119 436 216

70. *Kaluston hankinta* (siirtomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 5 000 000 mk. Lisäksi sisäasiainministeriö oikeutetaan tilaamaan poliisin pääkaupunkiseudun viestijärjestelmää varten laitteita siten, että niistä

saa aiheutua valtiolle menoja 6 000 000 mk vuonna 1992.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökouksen neljännen seurantakokouksen vaatimista välineistö- ja järjestelmätäydennyksistä. Pääkaupunkiseudun viestijärjestelmän uusimiseen on kuluvan vuoden tulo- ja menoarviossa jo myönnetty 7 800 000 markan tilausvaltuus.

1991 lisämenoarvio	5 000 000
1991 menoarvio	67 380 000
1990 tilinpäätös	60 337 000
1989 tilinpäätös	55 949 938

80. Pelastushallinto

33. *Valtionosuus kunnan palo- ja pelastustoimen kalustohankintoihin* (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 4 000 000 mk. Samalla momentin perusteluja muutetaan siten, että valtionosuuteen oikeuttaviksi han-

kinnoiksi saadaan vuonna 1991 hyväksyä määrä, johon suoritettava valtionosuus on enintään 14 500 000 mk.

1991 lisämenoarvio	—4 000 000
1991 menoarvio	18 500 000

90. Rajavartiolaitos

29. *Muut kulutusmenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 1 000 000 mk.

1991 lisämenoarvio	—1 000 000
1991 menoarvio	128 350 000
1990 tilinpäätös	118 618 070
1989 tilinpäätös	109 161 228

77. *Satamat ja muut rakenteet* (siirtomääräraha)

Momentilta vähennetään 2 000 000 mk

käyttösuunnitelman kohdasta "Fagerholman merivartiosataman rakentaminen". Samalla momentin perusteluja muutetaan siten, että Fagerholman merivartiosataman lopullinen kustannusarvio on 2 350 000 mk.

1991 lisämenoarvio	—2 000 000
1991 menoarvio	3 900 000
1990 tilinpäätös	3 700 000
1989 tilinpäätös	6 599 863

97. Avustukset kunnille

33. *Kuntien verotulojen täydennys* (arvio-määräraha)

Momentilta vähennetään 23 500 000 mk.

Selvitysosa: Määrärahan vähennys perustuu lopullisiin verotustietoihin vuodelta 1989.

1991 lisämenoarvio	—23 500 000
1991 menoarvio	499 000 000
1990 tilinpäätös	414 042 000
1989 tilinpäätös	382 277 000

34. *Kuntien harkinnanvarainen avustus*

Momentilta vähennetään 15 000 000 mk.

1991 lisämenoarvio	—15 000 000
1991 menoarvio	65 000 000
1990 tilinpäätös	30 000 000
1989 tilinpäätös	30 000 000

Pääluokka 27

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

25. Puolustusmateriaalin hankinta- ja käyttömenot

16. *Puolustusmateriaalihankinnat* (siirtomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 37 000 000 mk.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää aikaisemmin myönnettyjen tilausvaltuuksien nojalla tehtyihin hankintasopimuksiin liittyvistä indeksien, valuuttakurssien ja liikevaihtoveron muutoksista aiheutuviin menoihin enintään 154 000 000 mk.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että vuoden 1991 aikana saa tehdä puolustusmateriaalin, kaluston ja välineiden hankkimiseksi sopimuksia momentilla mainittujen kahden sijasta kolmen uuden tilausvaltuuden mukaisesti yhteensä enintään 4 745 000 000 markan arvosta seuraavin muutoksin:

Perustelujen kohdan b) valtuuden käytöstä saa aiheutua valtiolle menoja vuoden 1991 loppuun mennessä 264 000 000 mk, vuoden 1992 loppuun mennessä 1 119 000 000 mk, vuoden 1993 loppuun mennessä 1 891 000 000 mk, vuoden 1994 loppuun mennessä 2 806 000 000 mk ja vuoden 1995 loppuun mennessä 3 760 000 000 mk.

c) Vuoden 1991 aikana saa tehdä merivoimien miinalaivan hankkimiseksi tilaussopimuksia siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja enintään 200 000 000 mk. Valtuuden käytöstä saa aiheutua valtiolle menoja vuoden 1991 loppuun mennessä 50 000 000 mk, vuoden 1992 loppuun mennessä 120 000 000 mk, vuoden 1993 loppuun mennessä 180 000 000 mk ja vuoden 1994 loppuun mennessä 200 000 000 mk.

Uusista tilausvaltuuksista saa aiheutua valtiolle menoja vuonna 1991 enintään

449 000 000 mk, mikä on otettu huomioon momentin määrärahasssa.

Selvitysosa: Hankintasopimuksiin liittyvien indeksien, valuuttakurssien ja liikevaihtoveron muutoksista johtuva rahoitustarve aiheutuu pääosaltaan virallisten indeksien osoittamista kustannustason muutoksista.

Vuoden 1991 tulo- ja menoarviossa on aikaisemmin myönnettyjen tilausvaltuuksien vuodelle 1991 ajoittuvia maksuja siirretty 225 000 000 markan määrästä vuodelle 1992. Tässä lisämenoarviossa siirretään Neuvostoliitosta tehtäviä hankintoja varten myönnetyn tilausvaltuuden maksuja 117 000 000 markalla vuodelta 1991 vuodelle 1992. Maksatusten siirto vuodelle 1992 on yhteensä 342 000 000 mk.

Uudella tilausvaltuudella hankitaan käytöstä poistettavan miinalaiva Keihässalmen tilalle miinalaiva. Hankinnalla voidaan osaltaan vaikuttaa kotimaisen telakkateollisuutemme toimintaedellytyksiin ja alan työllisyyteen.

Tilausvaltuuksien käytöstä aiheutuvat menot vuosina 1992—1995, milj. mk

	1992	1993	1994	1995
Aiemmin myönnetty tilausvaltuudet yhteensä	1 962	1 419	538	
Vuonna 1991 myönnetty tilausvaltuudet	1 085	992	1 095	1 124
Yhteensä	3 047	2 411	1 633	1 124
1991 lisämenoarvio			37 000 000	
1991 menoarvio			2 642 000 000	
1990 tilinpäätös			2 366 000 000	
1989 tilinpäätös			2 113 400 000	

27. Kiinteistömenot

74. Uudisrakennukset ja peruskorjaukset (siirtomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 25 000 000 mk.

Lisäys käyttösuunnitelmaan:

Hanke	Hyöty- ala m ²	Kustannusarvio 1000 mk	Myönnetään mk
21. Varuskunnan rakennustyöt, Valkeala			25 000 000
3. Kasarmi	6 300	50 000	7 937
4. Varasto	3 700	15 000	4 054
5. Esikunta	600	5 000	8 333

Selvitysosa: Puolustusministeriö luopuu pääosin Kouvolan varuskunnasta. Varuskun-

nasta on myyty Kouvolan kaupungille 52,6 hehtaarin alue rakennuksineen sekä Kouvolan-Valkealan kansanterveystyön kuntainliitolle sairaalarakennus yhteensä 60 milj. marcan hinnasta, joka tuloutetaan valtiolle vuosina 1991—95.

Kymen Pioneeripataljoona siirretään Korialta Valkealan Vekaranjärvelle, jonne rakennetaan tarvittavat kasarmi-, varasto- ja esikuntatilat.

1991 lisämenoarvio	25 000 000
1991 menoarvio	117 700 000
1990 tilinpäätös	99 500 000
1989 tilinpäätös	99 300 000

Pääluokka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

05. Valtiokonttori

83. Lainat valtion liikelaitoksille (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 300 000 000 mk.

1991 lisämenoarvio	— 300 000 000
1991 menoarvio	900 000 000

07. Eläkkeet

05. Vakinaiset eläkkeet sekä perhe-eläkkeet ja hautausavut (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 364 000 000 mk.

1991 lisämenoarvio	364 000 000
1991 menoarvio	9 346 000 000
1990 tilinpäätös	8 409 715 201
1989 tilinpäätös	5 366 583 547

06. Ylimääräiset eläkkeet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 10 000 000 mk.

1991 lisämenoarvio	10 000 000
1991 menoarvio	115 960 000
1990 tilinpäätös	119 594 054
1989 tilinpäätös	78 919 352

07. Muut eläkemenot (arviomääräraha)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää myös korvausten

maksamiseen Turun Asennuspaja Oy:lle siitä valtion eläkelain tasaisen eläketurvan säilyttämisestä syntyvästä lisärasituksesta, joka yhtiölle aiheutuu budjettisidonnaisen liikelaitoksen lopettamispäivänä palveluksessa olleen henkilöstön siirrosta tämän yhtiön pal-

velukseen. Momentille ei tämän johdosta myönnetä lisäystä.

1991 menoarvio	132 200 000
1990 tilinpäätös	136 544 584
1989 tilinpäätös	80 080 581

18. Verohallinto

29. *Muut kulutusmenot* (siirtomääräraha 2 v)
Momentille myönnetään lisäystä 52 000 000 mk.

1991 lisämenoarvio	52 000 000
1991 menoarvio	299 044 000
1990 tilinpäätös	261 957 000
1989 tilinpäätös	267 000 000

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu pääasiassa välittömän verotuksen uudistamistyöhön liittyvistä laitehankinnoista ja kehittämistehtävistä.

39. Eräät siirrot Ahvenanmaan maakunnalle

30. *Verotaloudellinen tasoitus* (arviomääräraha)
Momentille myönnetään lisäystä 175 000 000 mk.

1991 lisämenoarvio	175 000 000
1991 menoarvio	515 000 000
1990 tilinpäätös	500 000 000
1989 tilinpäätös	439 000 000

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu vuosien 1990 ja 1991 tasoitusta koskevien lisäennakoiden arvioitua suuremmasta määrästä.

50. Suomen rahapaja

22. *Raaka-aineet* (arviomääräraha)
Momentille myönnetään lisäystä 7 000 000 mk.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu metallirahan ennakoitua suuremmasta tarpeesta ja metallirahanuudistuksen nopeuttamiseksi tehdyistä päätöksistä.

1991 lisämenoarvio	7 000 000
1991 menoarvio	44 000 000
1990 tilinpäätös	46 598 235
1989 tilinpäätös	34 251 450

95. *Vanhan vaihtorahan lunastaminen Suomen Pankilta* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 53 000 000 mk.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu metallirahanuudistuksen yhteydessä palautuvien, liikkeestä poistettavien vanhojen rahojen aiemmin arvioitua suuremmasta määrästä.

1991 lisämenoarvio	53 000 000
1991 menoarvio	53 000 000
1990 tilinpäätös	16 200 000
1989 tilinpäätös	1 520 480

83. Kansainväliset rahoitusyhteisöt

67. Suomen osuus Kansainvälisen valuuttarahaston jäsenosuuksien korottamisesta

Valtioneuvosto oikeutetaan ulottamaan Suomen Pankille antamansa Kansainvälisen valuuttarahaston Suomen jäsenosuuden käyttöoikeutta koskeva vahingonkorvaussitoumus koskemaan 861,8 miljoonaan erityiseen nosto-oikeuteen korotettua jäsenosuutta kokonaisuudessaan.

Selvitysosa: Eduskunta hyväksyi vuoden 1990 toisen lisämenoarvion yhteydessä Suomen jäsenosuuden korottamisen Kansainvälisessä valuuttarahastossa 574,9 miljoonasta erityisnosto-oikeudesta 861,8 miljoonaan erityisnosto-oikeuteen rahaston yhdeksänneen säännönmukaisen jäsenosuuksien yleistarkistuksen yhteydessä. Samalla eduskunta oikeutti valtioneuvoston ulottamaan Suomen Pankille aikaisemmissa yhteyksissä antamansa Suomen jäsenosuuden käyttöoikeuden Kan-

sainvälisessä valuuttarahastossa koskemaan korotettavaa jäsenosuutta kokonaisuudessaan.

Valtioneuvosto päätti 24.1.1991 Suomen jäsenosuuden korottamisesta. Koska riittävä määrä jäsenmaita ei ole korotusta osaltaan vielä hyväksynyt eikä jäsenosuuksien yleistarkistus siten ole astunut voimaan, ei korotusta ole toistaiseksi maksettu. Eduskunnan vuoden 1990 toisen lisämenoarvion yhteydessä antama valtuutus oikeuttaa valtioneuvoston ulottamaan Suomen Pankille annettu jäsenosuuden käyttöoikeutta koskeva vahingonkorvaussitoumus koskemaan jäsenosuutta kokonaisuudessaan ei ole enää voimassa vuoden 1991 aikana.

1991 lisämenoarvio —

85. Sitoumusten lunastaminen

66. Kansainvälisille rahoituslaitoksille annettujen sitoumusten lunastaminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 50 000 000 mk.

Selvitysosa: Vuosina 1981—1986 annettuja, vaadittaessa maksettavia sitoumuksia jou-

dutaan kuluva vuonna lunastamaan arviotua enemmän.

1991 lisämenoarvio	50 000 000
1991 menoarvio	60 000 000
1990 tilinpäätös	94 680 309
1989 tilinpäätös	112 496 710

94. Valtion ravitsemiskeskus

Luvun perusteluja muutetaan siten, että Valtion ravitsemiskeskuksen investoinneista saa aiheutua menoja enintään 17 000 000 mk vuonna 1991.

Selvitysosa: Tulo- ja menoarviossa investointien enimmäismäärä on 7 000 000 mk. Investointien enimmäismäärää korotetaan

17 000 000 markalla, mikä on tarkoitus käyttää lähinnä toimitilojen hankintaan.

Investointien rahoitukseen ravitsemiskeskus tarvitsee 17 000 000 markan lainavaltuudet otettavaa pitkäaikaista lainaa varten. Muutoksen johdosta investointien osuus liikevaihdosta on 3,8 % ja omavaraisuusaste 17,1 %.

99. Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut menot

61. Verosta vapautuksen johdosta takaisin maksetut verot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 20 000 000 mk.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve johtuu arvioitua suuremmasta huojennusten määrästä.

1991 lisämenoarvio	20 000 000
1991 menoarvio	22 000 000
1990 tilinpäätös	17 787 326
1989 tilinpäätös	21 502 025

63. Palautettavien suhdannetalletusten korko (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 205 000 000 mk. Määrärahaa saa käyttää palautettaville suhdannetalletuksille suoritettavan koron maksamiseen.

Selvitysosa: Määrärahatarve aiheutuu suhdannetalletuslain 8 §:ään (295/83) perustuvan koron maksamisesta palautettaville suhdannetalletuksille. Suhdannetalletuksille vuosilta 1988—1990 kertyneen koron Suomen Pankki on tulouttanut valtiolle vuosittain.

1991 lisämenoarvio 205 000 000

64. Ennakonpalautuksille maksettava hyvyys (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 270 000 000 mk. Määrärahaa saa käyttää vuodelta 1989 suoritettaville ennakonpalautuksille suoritettavan hyvityksen maksamiseen.

Selvitysosa: Ennakonpalautuksille maksetaan 9 prosentin hyvityskorko.

1991 lisämenoarvio 270 000 000

Pääluokka 29

OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Korkeakoulut

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että tuntiopetuspalkkioihin myönnettävästä määrärahasta käytetään vähintään 13 000 000 mk luokanopettajien koulutukseen. Momentin määräraha ei tämän johdosta muutu.

1991 menoarvio	2 785 966 000
1990 tilinpäätös	2 258 745 376
1989 tilinpäätös	2 020 831 966

20. Muut opetus- ja tutkimusmenot, kaluston hankinta sekä kiinteistön käyttö (siirtomääräraha)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 25 henkilötyövuotta vastaavien palkkausten maksamiseen. Lisäksi momentin perusteluja

muutetaan siten, että vuoden 1991 aikana saa tehdä sellaisia korkeakoulujen toimitiloja lisääviä vuokrasopimuksia, joista aiheutuu menoja vasta vuoden 1991 jälkeen siten, että tilojen lisäys on enintään 10 000 m². Momentille ei edellä olevan johdosta myönnetä lisäystä.

1991 menoarvio	1 038 050 000
1990 tilinpäätös	998 149 900
1989 tilinpäätös	543 242 913

74. *Talonrakennukset (siirtomääräraha)*
Momentilta vähennetään 13 400 000 mk.

Vähennykset käyttösuunnitelmaan:	
Hanke	mk
6. Oulun yliopisto, Kajaanin opettajankoulutuslaitoksen laajennus ...	— 8 400 000
12. Teknillinen korkeakoulu, virtauslaboratorion laajennus	— 5 000 000
Yhteensä	— 13 400 000
1991 lisämenoarvio	—13 400 000
1991 menoarvio	241 000 000
1990 tilinpäätös	163 753 000
1989 tilinpäätös	149 540 000

87. *Kiinteistöjen hankinta (siirtomääräraha)*

Momentilta vähennetään 7 000 000 mk käyttösuunnitelman kohdasta ”Helsingin yliopiston Viikin tiedepuiston Biokeskuksen I-aihe”.

1991 lisämenoarvio	—7 000 000
1991 menoarvio	195 350 000
1990 tilinpäätös	16 100 000
1989 tilinpäätös	2 000 000

43. Lukiot

21. *Ylioppilastutkintolautakunnan menot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 1 200 000 mk.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu palkkioista suoritettavasta eläkemaksusta.

1991 lisämenoarvio	1 200 000
1991 menoarvio	13 100 000
1990 tilinpäätös	11 733 009
1989 tilinpäätös	11 506 254

46. Peruskoulut

30. *Valtionosuus peruskoulujen käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 10 000 000 mk ylimääräisen avustuksen maksamiseen kunnalle tai rekisteröidylle yhdistykselle Ruotsissa rajakuntien yhteistoimintaan perustuvasta suomalaisoppilaiden koulunkäynnistä aiheutuviin kustannuksiin, Ruotsista ja muualta ulkomailta muuttaneiden peruskoulun ja lukion oppilaiden tukio-
petuksen järjestämiseen, pakolaisopetuksen erityisjärjestelyihin sekä vieraskielisten oppilaiden äidinkielen opetuksen järjestämiseen ja ulkomailta palaavien suomalaisten oppilaiden ulkomailta hankkiman kielitaidon ylläpitämi-

seen peruskoulussa ja lukiossa. Momentille ei tämän johdosta myönnetä lisäystä.

1991 menoarvio	8 615 000 000
1990 tilinpäätös	7 843 449 064
1989 tilinpäätös	7 228 779 805

52. *Avustus vieraskielisille kouluille*

Momentille myönnetään lisäystä 950 000 mk avustuksen maksamiseen Helsingin kansainväliselle koululle.

1991 lisämenoarvio	950 000
1991 menoarvio	3 700 000
1990 tilinpäätös	3 100 000
1989 tilinpäätös	2 370 000

55. <i>Avustus ulkomailta toimiville kouluille</i> (arviomääräraha)	1991 lisämenoarvio.....	600 000
Momentille myönnetään lisäystä 600 000 mk.	1991 menoarvio.....	2 800 000
	1990 tilinpäätös.....	2 608 611
	1989 tilinpäätös.....	2 063 560

56. Kirjastotoimi

31. <i>Valtionosuus kirjastojen perustamiskustannuksiin</i> (arviomääräraha)	taiseen varustamiseen.	
Momentilta vähennetään 1 100 000 mk.	1991 lisämenoarvio	—1 100 000
Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahasta saa käyttää 7 900 000 mk kirjastoautojen hankkimiseen ja ensiker-	1991 menoarvio	40 500 000
	1990 tilinpäätös.....	41 481 747
	1989 tilinpäätös.....	35 486 844

60. Valtion ammatilliset oppilaitokset

29. <i>Muut kulutusmenot</i> (arviomääräraha)	74. <i>Talonrakennukset</i> (siirtomääräraha)
Momentin perusteluja muutetaan siten, että vuoden 1991 aikana saa tehdä sellaisia opetus- ja toimitiloja lisääviä vuokrasopimuksia, joista aiheutuu menoja vuoden 1991 jälkeen ja että lisätilojen määrä on enintään 3 000 m ² . Momentille ei tämän johdosta myönnetä lisäystä.	Järvenpään kotitalousopettajaopiston opetuspesulan uudisrakennuksen hyötyala on 373 m ² , kustannusarvio 7 840 000 mk eli 21 019 mk/m ² ja Helsingin sairaanhoito-opiston muutostyön hyötyala 989 m ² , kustannusarvio 7 500 000 mk eli 7 583 mk/m ² . Momentille ei edellä olevan johdosta myönnetä lisäystä.
1991 menoarvio.....	280 000 000
1990 tilinpäätös.....	245 424 028
1989 tilinpäätös.....	224 015 749
1991 menoarvio.....	287 860 000
1990 tilinpäätös.....	200 660 000
1989 tilinpäätös.....	169 730 000

65. Kunnalliset ammatilliset oppilaitokset

37. <i>Valtionosuus ja -avustus perustamiskustannuksiin</i> (siirtomääräraha)	Muutokset käyttösuunnitelmaan:	mk
Momentilta vähennetään 10 000 000 mk.	Valtionosuus laitehankintoihin	
	Ammattioppilaitokset	— 6 630 000
	Hotelli- ja ravintolaoppilaitokset...	— 560 000
	Kauppaoppilaitokset.....	— 210 000
	Koti- ja laitostalousoppilaitokset...	— 140 000
	Käsi- ja taideteollisuusoppilaitokset.	— 660 000
	Maatalousalan oppilaitokset.....	— 180 000
	Sosiaalialan oppilaitokset	— 1 300 000
	Teknilliset oppilaitokset.....	— 1 950 000
	Terveystieteiden oppilaitokset.....	— 470 000
	Taide- ja viestintäkulttuurialan oppilaitokset	2 100 000
	Yhteensä	— 10 000 000

1991 lisämenoarvio	—10 000 000
1991 menoarvio	244 650 000
1990 tilinpäätös	227 200 000
1989 tilinpäätös	199 700 000

67. Yksityiset ammatilliset oppilaitokset

51. *Valtionavustus ammatillisten erityisoppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään lisäystä 10 000 000 mk.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu erityisoppilaitosten rehtorien ja opettajien ennakoitua suuremmista palkkauskustannuksista.

1991 lisämenoarvio	10 000 000
1991 menoarvio	116 200 000
1990 tilinpäätös	111 400 000
1989 tilinpäätös	90 061 174

57. *Valtionavustus perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha)*

Momentilta vähennetään 2 000 000 mk.

Muutokset käyttösuunnitelmaan:	mk
Valtionavustus laitehankintoihin	
Kauppaoppilaitokset	— 2 400 000
Taide- ja viestintäkulttuurialan oppilaitokset	400 000
Yhteensä	— 2 000 000

1991 lisämenoarvio	—2 000 000
1991 menoarvio	21 550 000
1990 tilinpäätös	18 270 000
1989 tilinpäätös	20 000 000

68. Yleissivistävä aikuiskoulutus

50. *Valtionapu kansanopistojen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään lisäystä 10 000 000 mk.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu vuosien 1988 ja 1989 valtionavun loppuerien maksatuksen nopeuttamisesta.

1991 lisämenoarvio	10 000 000
1991 menoarvio	285 420 000
1990 tilinpäätös	260 569 634
1989 tilinpäätös	243 060 320

74. Koulutusopimus- ja oppisopimuskoulutus

27. *Kurssitoiminta (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään lisäystä 12 000 000 mk käyttösuunnitelman kohtaan ”Kurssiopeutuksen järjestäminen”.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu oppisopimuskurssien uusituista oppiohjelmista.

1991 lisämenoarvio	12 000 000
1991 menoarvio	52 000 000
1990 tilinpäätös	59 940 481
1989 tilinpäätös	43 234 510

84. Museovirasto

50. Rakennusten entistämisyavustukset (siirtomääräraha)

Momentilta vähennetään 1 000 000 mk.

1991 lisämenoarvio	—1 000 000
1991 menoarvio	5 550 000
1990 tilinpäätös	4 500 000
1989 tilinpäätös	4 000 000

75. Perusparannukset ja talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentilta vähennetään 1 000 000 mk.

Vähennykset käyttösuunnitelmaan:	mk
1. Linnojen ja linnoitusten sekä muiden muinaisjäännösten korjaus- ja perusparannustyöt.....	— 100 000
3. Suitian kartanolinnan peruskorjaus.....	— 500 000
4. Linnojen ja linnoitusten korjaustöiden suunnittelu- ja rakennuttajatehtävät	— 200 000
5. Saamelaismuseon suunnittelu....	— 200 000
Yhteensä	— 1 000 000

1991 lisämenoarvio	—1 000 000
1991 menoarvio	5 500 000
1990 tilinpäätös	4 900 000
1989 tilinpäätös	10 250 000

Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot

(Luvut 29.88, 90 ja 91)

Lukuryhmäperustelujen päätösosa, jonka mukaan vuonna 1989 ja sitä ennen kertyneistä säästöissä olevista voittovaroista käytetään 35 000 000 mk vuoden 1991 menoihin, poistetaan menoarviosta.

Selvitysosa: Kunakin vuonna jakamatta jätetty määrä jaetaan raha-arpajaisten voittovarojen käytämisestä annetun asetuksen (725/82) mukaisesti lähinnä seuraavan viiden vuoden kuluessa.

88. Suomen Akatemia ja tieteen tukeminen

53. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot tieteen tukemiseen (arviomääräraha)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määräraha jätetään säästöön valtioneuvoston käytettäväksi 2 000 000 mk. Momentin määräraha ei tämän johdosta muutu.

Muutokset käyttösuunnitelmaan:	mk
Suomen ja eräiden muiden maiden välisen stipendien vaihdon menoihin.	— 500 000
Kansainvälisten tieteellisten konferenssien järjestämiseen Suomessa ...	— 200 000
Eräisiin tutkimus-, selvitys- ja julkaisuprojekteihin.....	— 200 000
Museoviraston käytettäväksi museoiden rakentamisavustuksiin	— 500 000
Kansalaisjärjestöille tulevaisuudentutkimustoimintaan	— 300 000
Avustus Ruotsinsalmen merikeskukseen suunnitteluun	— 100 000
Encyclopedia Iuridica Fennica -nimisen tietosanakirjan ja Unkarin historian teoksen laatimiseen	— 200 000
Säästöön valtioneuvoston käytettäväksi	2 000 000
Yhteensä	—

1991 menoarvio	155 750 000
1990 tilinpäätös	127 376 501
1989 tilinpäätös	116 777 594

90. Taiteen tukeminen

52. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat taiteen tukemiseen (arviomääräraha)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahasta jätetään säästöön valtioneuvoston käytettäväksi 8 000 000 mk. Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että musiikkioppilaitosten valtionosuuksiin ja -avustuksiin tarkoitettua määrärahasta saa käyttää 4 200 000 mk harkinnanvaraisiin avustuksiin. Momentin määräraha ei tämän johdosta muutu.

Muutokset käyttösuunnitelmaan:	mk
Taideteosten hankkiminen julkisiin rakennuksiin, josta uuden oopperatalon taidehankintoihin 400 000 mk.....	- 1 000 000
Teattereiden teknisiä laitteita ja perushankintoja varten.....	- 150 000
Musiikkioppilaitosten valtionosuuksiin ja -avustuksiin.....	- 150 000
Äänitetuotannon tukemiseen.....	- 100 000
Jazz-musiikin edistämistä varten.....	- 50 000
Tanssiteattereiden ja -ryhmien teknisiä laitteita ja perushankintoja varten.....	- 50 000
Taidelaitosten rakentamisavustuksia varten.....	- 800 000
Kuhmon kulttuurikeskuksen rakentamiseen.....	- 5 000 000
Kansainvälistä taiteen alan yhteistointimintaa varten.....	- 300 000

Opetusministeriön käytettäväksi, mistä 200 000 mk leikki- ja lelumuseon suunnittelua varten.....	- 400 000
Säästöön valtioneuvoston käytettäväksi.....	8 000 000
Yhteensä	—

Selvitysosa: Lisäksi jätetään vuonna 1991 käyttämättä vuoden 1990 menoarviossa momentille 29.90.58 Kuhmon kulttuurikeskuksen rakentamisen valtionavustukseen myönnetty 3 000 000 markan siirtomääräraha.

1991 menoarvio.....	525 910 000
1990 tilinpäätös.....	483 446 814
1989 tilinpäätös.....	425 436 939

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 8 500 000 mk käyttösuunnitelman kohtaan "Ateneum-rakennus". Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että Ateneum-rakennuksen kustannusarvio on 231 500 000 mk.

1991 lisämenoarvio.....	8 500 000
1991 menoarvio.....	14 500 000
1990 tilinpäätös.....	44 300 000

91. Urheilun ja nuorisonkasvatustyön tukeminen

50. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat urheilun ja liikuntakasvatustyön tukemiseen (arviomääräraha)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että liikuntapaikkojen perustamiskustannuksiin osoitetusta 96 400 000 markan määrärahasta jätetään 39 000 000 mk käytettäväksi valtioneuvoston päätöksellä seuraavan viiden vuoden aikana. Momentin määräraha ei tämän johdosta muutu.

1991 menoarvio.....	469 000 000
1990 tilinpäätös.....	427 970 499
1989 tilinpäätös.....	397 923 650

51. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat nuorisonkasvatustyön tukemiseen (arviomääräraha)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahasta jätetään säästöön valtioneuvoston käytettäväksi 7 500 000 mk. Momentin määräraha ei tämän johdosta muutu.

Muutokset käyttösuunnitelmaan:	mk	1991 menoarvio	151 340 000
Avustus nuorisotyön palvelukeskuksen perustamiskustannuksiin	— 7 500 000	1990 tilinpäätös	143 314 764
Säästöön valtioneuvoston käytettäväksi .	7 500 000	1989 tilinpäätös	138 057 046
	Yhteensä		—

Pääloukka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

31. Maataloustuotteiden hintatuki

41. *Maataloustulolain mukainen valtion tuki* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä
331 700 000 mk.

Selvitysosa: 27.2.1991 tehdyn maataloustulosopimuksen mukaan maataloustulolain mukaisen valtion tuen määrärahaa korotetaan 481 700 000 markalla. Kun määrärahan mitoituksessa vuodelle 1991 on varausta 150 000 000 mk, lisämäärärahan tarve on 331 700 000 mk.

1991 lisämenoarvio	331 700 000
1991 menoarvio	3 320 500 000
1990 tilinpäätös	3 195 096 918
1989 tilinpäätös	2 642 300 000

46. *Öljykasvituotannon tukeminen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä
118 000 000 mk.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve johtuu poikkeuksellisen alhaisista öljykasvinsiementen maailmanmarkkinahinnoista sekä vuosina 1989 ja 1990 seuraaville vuosille siirtyneistä maksatuksista.

1991 lisämenoarvio	118 000 000
1991 menoarvio	410 000 000
1990 tilinpäätös	390 000 000
1989 tilinpäätös	383 244 467

32. Maataloustuotteiden vientituki ja tuotannon tasapainottamistoimenpiteet

Selvitysosa: Maataloustuotteiden vientituen määräksi arvioidaan vuonna 1991 3 180 000 000 mk, mikä on 300 000 000 mk kuluvan vuoden tulo- ja menoarviossa ennakoitua suurempi. Lisäys aiheutuu 400 milj. kg arvioitua suuremman vuoden 1990 viljaylijäämän osittaisesta markkinoinnista vientiin sekä maitovalmisteiden, lihan ja kananmunien vientituen tarpeen kasvusta. Lisäviennit tapahtuvat pääosin maataloustuottajien rahoituksella.

Maataloustulolain perusteella maatalous-

tuottajien osuudeksi vientituesta muodostuu 902 000 000 mk ja tuotannon ohjaamiseen ja tasapainottamiseen tarvittavista varoista 296 000 000 mk, mistä hinnoitteluvuosia 1990/91 ja 1991/92 koskevissa maataloustulosopimuksissa maataloustulona on otettu huomioon yhteensä 276 000 000 mk maatalouden osuutena tasapainottamiskustannuksista. Loppuosa eli 20 000 000 mk tasapainottamismenojen maataloustuottajien osuudesta peritään tuottajilta veroina ja maksuina. Kun maataloustuottajilta peritään puutarhatuot-

teiden markkinoimismenojen kattamiseksi 6 000 000 mk, perunoiden vientitukea vastaavasti 10 000 000 mk ja Neuvostoliiton ja Suomen välisistä elintarviketuotantoprojek-teista aiheutuvien menojen osuutena 15 000 000 mk sekä vuodelta 1990 perimättä jäänyttä osuutta 80 000 000 mk, maatalous-tuottajilta vuonna 1991 perittävä määrä on 1 033 000 000 mk. Maataloustulolain mukai-sen maataloustuottajien vientivastuun katta-miseksi lannoitevero ehdotetaan nostettavaksi 20 pennistä 35 penniin kilolta lannoitus-vuoden 1991/92 alusta lukien, jolloin verojen ja maksujen tuottoarvio yhteensä on 1 150 000 000 mk, mikä on 110 000 000 mk suurempi kuin tulo- ja menoarviossa.

40. Maataloustuotteiden vientituki (arvio-määräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 300 000 000 mk.

Lisäykset käyttösuunnitelmaan:	mk
Maitovalmisteiden vientituki	110 000 000
Kananmunien vientituki.....	30 000 000
Lihan ja lihavalmisteiden vientituki	10 000 000
Viljan vientituki	150 000 000
Yhteensä	300 000 000

Selvitysosa: Vuoden 1991 tulo- ja menoar-viossa viljan vienti arvioitiin 840 milj. kiloksi (pl. mallasohra). Välttämättömäksi viljan li-sävientitarpeeksi on arvioitu 100 milj. kg, mikä edellyttää vientituen lisäämistä 150 000 000 mk. Lisäksi kotieläintuotteiden välttämätön lisävienti edellyttää vientitukea 150 000 000 mk.

1991 lisämenoarvio	300 000 000
1991 menoarvio	2 880 000 000
1990 tilinpäätös	3 476 507 691
1989 tilinpäätös	2 403 016 591

41. Maataloustuotannon tasapainottamis-menot (siirtomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 40 000 000 mk.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että maataloustuotannon tasapainotta-misesta annetun lain mukaisista vuoden 1991 toimenpiteistä ja aiempina vuosina tehdyistä sopimuksista saa aiheutua kassamenoja vuon-na 1992 enintään 750 000 000 mk ja sen jälkeen enintään 600 000 000 mk. Määrära-haa saa käyttää maksuteknisistä syistä myös edellisiin vuosiin kohdistuviin menoihin.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheu-tuu siitä, että kesantoalan ennustetaan kas-vavan aiemmin arvioitua suuremmaksi. Mää-rärahan mitoituksen perusteena on käytetty 400 000 hehtaarin kesantoalaa, mistä 60 000 ha on aiempina vuosina tehtyjen sopimusten mukaista viherkesantoa. Kesantoalasta lähes puolet on ennusteiden mukaan viherkesanto-na, mikä ylittää aiemmat arviot. Viherkesan-nosta maksetaan lisäpalkkiota 500 mk heh-taarilta. Määrärahan lisäyksestä 20 000 000 mk katetaan maataloustuottajilta perittävillä veroilla ja maksuilla.

1991 lisämenoarvio	40 000 000
1991 menoarvio	1 102 000 000
1990 tilinpäätös	810 000 000
1989 tilinpäätös	683 903 370

33. Maatilatalouden rakenteen ja maaseudun kehittäminen

Selvitysosa: Maaseutuelinkeinolakia on tar-koitus muuttaa siten, että ennen vuotta 1991 maatilalain, maankäyttölain ja muun aikai-semman maatalouslainsäädännön perusteella myönnettyjen lainojen korkoja korotetaan 1.7.1991 lukien keskimäärin 1,5 prosenttiyksiköllä. Korotus ei koske ennen vuotta 1991 myönnettyjä maaseudun pienyritystoiminnan

lainoja eikä porotalouslain, luontaiselinkei-nolain ja kolttalain perusteella myönnettyjä lainoja. Lisäksi on tarkoitus muuttaa eräiden saamista perimisestä kerta kaikkiaan annet-tua lakia siten, että maatilalain, maankäyt-tölain ja muun aikaisemman maatalouslain-säädännön perusteella myönnettyjen valtion ja luottolaitosten lainojen yhdessä erässä

perittävää määrää korotetaan 1.7.1991 lukien.

40. *Aloittamisavustus* (arviomääräraha)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että maaseutuelinkeinolain mukaisia avustuksia saa vuonna 1991 myöntää enintään 100 000 000 mk. Momentin määräraha ei edellä olevan johdosta muutu.

1991 menoarvio	65 000 000
1990 tilinpäätös	32 272 102
1989 tilinpäätös	85 000 000

43. *Avustukset maatilojen investointeihin* (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 10 000 000 mk. Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että avustuksia saa vuonna 1991 myöntää enintään 70 000 000 mk.

1991 lisämenoarvio	—10 000 000
1991 menoarvio.....	43 000 000

44. *Avustukset maaseudun pienyritystoiminnan edistämiseen* (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 20 000 000 mk.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että avustuksia saa vuonna 1991 myöntää enintään 110 000 000 mk.

1991 lisämenoarvio	—20 000 000
1991 menoarvio.....	120 000 000
1990 tilinpäätös.....	94 713 091
1989 tilinpäätös.....	74 464 141

49. *Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki* (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 30 000 000 mk.

1991 lisämenoarvio	—30 000 000
1991 menoarvio.....	321 000 000
1990 tilinpäätös.....	270 170 701
1989 tilinpäätös.....	202 088 975

60. *Siirto maatilatalouden kehittämisrahaan*

Momentilta vähennetään 10 000 000 mk.

1991 lisämenoarvio	—10 000 000
1991 menoarvio.....	10 000 000
1990 tilinpäätös.....	180 000 000
1989 tilinpäätös.....	300 000 000

37. Kalatalous

41. *Kalatalouden edistäminen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 2 500 000 mk.

Selvitysoasa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu kalataloustutkimusta suorittavan 26 hen-

kilön palkkauksen jatkamisesta 1.7—31.12.1991 välisenä aikana.

1991 lisämenoarvio	2 500 000
1991 menoarvio	18 837 000
1990 tilinpäätös	18 881 565
1989 tilinpäätös	16 748 822

38. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos

14. *Kalanviljelylaitosten lammikkoalueiden ja vesitysjärjestelmien sekä luonnonravintolammikoiden kunnossapito* (siirtomääräraha)

Momentilta vähennetään 300 000 mk.

1991 lisämenoarvio	— 300 000
1991 menoarvio	500 000
1990 tilinpäätös	500 000
1989 tilinpäätös	500 000

70. *Kaluston hankinta* (siirtomääräraha)

Momentilta vähennetään 500 000 mk.

1991 lisämenoarvio	— 500 000
1991 menoarvio	2 600 000
1990 tilinpäätös	1 994 000
1989 tilinpäätös	1 400 000

92. Karttakeskus

Luvun perusteluja muutetaan siten, että Karttakeskuksen investoinneista saa aiheutua menoja enintään 6 000 000 mk.

Selvitysosa: Tulo- ja menoarviossa investointien enimmäismäärä on 3 000 000 mk. Investoinnit ovat lähinnä kone- ja kalustoinvestointeja, joilla uusitaan tuotantokalustoa. Investoinneista 1 500 000 mk rahoitetaan

Karttakeskuksen tulo-rahoituksella ja 4 500 000 mk pitkäaikaisilla lainoilla. Karttakeskus tarvitsee Karttakeskuksesta annetun lain 3 §:ssä tarkoitettuja lainoja 6 500 000 mk eli 5 000 000 mk enemmän kuin tulo- ja menoarviossa arvioitiin. Muutoksen johdosta investointien osuus liikevaihdosta on 11,8 % ja omavaraisuusaste on 34,2 %.

Pääluokka 31

LIIKENNEMINISTERIÖN HALLINNONALA

24. Tielaitos

77. *Tieverkon kehittäminen* (siirtomääräraha 2 v)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahasta saa myös käyttää hankkeille osoitettuja määrärahoja uudelleenkehittämisellä 2 000 000 mk Kirkkonummi—Turku radan tiejärjestelyjen aiheuttamien me-

nojen maksamiseen. Momentin määräraha ei tämän johdosta muutu.

1991 menoarvio.....	1 886 150 000
1990 tilinpäätös.....	2 336 250 000
1989 tilinpäätös.....	2 078 000 000

25. Tienpidon valtionavut

34. *Valtionapu katujen rakentamiseen* (siirtomääräraha)

Momentilta vähennetään 12 000 000 mk.

1991 lisämenoarvio.....	—12 000 000
1991 menoarvio.....	32 000 000
1990 tilinpäätös.....	51 200 000
1989 tilinpäätös.....	49 700 000

51. *Valtionapu yksityisten teiden tekemiseen* (siirtomääräraha)

Momentilta vähennetään 15 000 000 mk.

1991 lisämenoarvio.....	—15 000 000
1991 menoarvio.....	35 000 000
1990 tilinpäätös.....	33 000 000
1989 tilinpäätös.....	30 000 000

30. Merenkululaitos

70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 2 316 000 mk. Lisämäärärahaa saa käyttää monitoimijäänmurtajan hankinnasta ja suunnittelusta aiheutuvien menojen maksamiseen. Lisäksi merenkululaitos valtuutetaan hankkimaan monitoimijäänmurtaja, jonka kustannusarvio rahoituskuluineen on 582 000 000 mk.

Selvitysosa: Monitoimijäänmurtajan arvioidaan valmistuvan vuoden 1993 alkupuolella. Monitoimimurtaja korvaa yhden Karhu-luokan jäänmurtajan. Monitoimimurtaja tullaan työllistämään kesäkuukausina offshore-toiminnassa Pohjanmerellä, jolloin sen rahtitu-

lojen lasketaan korvaavan osan talvikausien Itämerellä tapahtuvan jäänmurtotoiminnan käyttökustannuksista.

Jäänmurtajahankintavaltuuden käytöstä arvioidaan aiheutuvan menoja valtiolle vuonna 1992 20,1 milj. mk, vuonna 1993 36,3 milj. mk, vuonna 1994 81,6 milj. mk, vuonna 1995 77,0 milj. mk ja vuosina 1996—2001 364,7 milj. mk.

1991 lisämenoarvio	2 316 000
1991 menoarvio	7 000 000
1990 tilinpäätös	156 200 000
1989 tilinpäätös	170 841 000

32. Merenkulun ja muun vesiliikenteen edistäminen

40. Lastialusten hankintojen tukeminen (arvionmääräraha)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että Saimaan kanavan liikennettä harjoittavalle sisävesiliikenteelle myönnettyä 500 000 markan määrärahaa saa käyttää Lappeenrannan Laivat Oy:n matkustaja-alusten perusparannusten ja varustehankintojen tukemiseen liikenneministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti. Momentin määräraha ei tämän johdosta muutu.

1991 menoarvio	60 500 000
1990 tilinpäätös	27 854 967
1989 tilinpäätös	24 497 344

41. Avustus ulkomaanliikenteen lastialusten kilpailuedellytysten turvaamiseksi (siirtomääräraha)

Momentilta vähennetään 30 000 000 mk.

Selvitysosa: Momentti on muutettu siirtomäärärahaksi.

1991 lisämenoarvio	—30 000 000
1991 menoarvio	80 000 000

55. Viestinnän korvaukset ja avustukset

44. Sanomalehtien yhteisjakelun tuki (siirtomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 3 000 000 mk. Lisämäärärahaa saa käyttää tuen maksamiseen vuonna 1990 aiheutuneista yhteisjakelukustannuksista.

Selvitysosa: Vuoden 1990 toisen lisämenoarvion käsittelyssä tapahtuneen virheen vuoksi sanomalehtien yhteisjakelun tukeen tarkoitettu 3 000 000 markan lisäys puuttui lisämenoarvion numerotaulukosta. Sen sijaan

lisäys oli otettu huomioon momentin 31.55.42 Lehdistön yleinen kuljetustuki numerotaulukossa. Tässä esitetty lisäys on tarpeen tapahtuneen virheen oikaisemiseksi. Momentilta 31.55.42 jätettiin vuonna 1990 virheen johdosta käyttämättä 3 000 000 mk.

1991 lisämenoarvio	3 000 000
1991 menoarvio	21 000 000
1990 tilinpäätös	15 500 000
1989 tilinpäätös	9 300 000

57. Henkilö- ja tavaraliikenteen tuet ja korvaukset

34. *Valtionavustus pääkaupunkiseudun metrojärjestelmän suunnitteluun* (siirtomääräraha)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että vuoden 1989 menoarviossa momentille myönnettyä 1 000 000 markan määrärahaa saa käyttää avutuksen maksamiseen Helsingin ja Espoon kaupungeille sekä itä- että länsimetron suunnitteluun. Avutuksen myöntämisen ehtona on, että kunnat sopivat varsinaisen metropäätöksen edellyttämän esisuunnittelun suorittamisesta ja sen rahoituksesta. Momentin määräraha ei tämän johdosta muutu.

1991 menoarvio.....	8 000 000
1990 tilinpäätös.....	3 300 000
1989 tilinpäätös.....	1 000 000

40. *Korvaus Valtionrautateiden henkilöliikenteestä*

Momentilta vähennetään 50 000 000 mk.

Selvitysosa: Vähennys kohdistetaan omakustannushintaa alhaisemman tariffitason mahdollistamaan tukeen.

1991 lisämenoarvio.....	—50 000 000
1991 menoarvio.....	350 000 000
1990 tilinpäätös.....	315 000 000
1989 tilinpäätös.....	81 768 337

58. Radanpito

62. *Valtionrautateiden radanpito* (siirtomääräraha)

Momentilta vähennetään 17 800 000 mk käyttösuunnitelman kohdasta "Perusradanpito".

1991 lisämenoarvio.....	—17 800 000
1991 menoarvio.....	1 457 750 000
1990 tilinpäätös.....	1 318 000 000
1989 tilinpäätös.....	5 500 000

92. Ilmailulaitos

Luvun perusteluita täydennetään siten, että Ilmailulaitokselle luovutetaan myös se Ilmailulaitoksen käyttöön tarkoitettu kiinteä omaisuus, joka vuoden 1991 aikana toteutetuina valtion sisäisin hallinnansiirtoin siirretään Ilmailulaitoksen hallintaan ja joka on otettu huomioon aloittavan taseen laskelmissa.

Selvitysosa: Kun Ilmailulaitoksesta muodostettiin vuoden 1991 alusta valtion uusi-
muotoinen liikelaitos, luovutettiin uudelle liikelaitokselle silloisen ilmailuhallinnon käytössä oleva vaihto- ja käyttöomaisuus. Tarkoituksena oli, että Ilmailulaitos saa mm. sen valtion kiinteän omaisuuden, joka on tarpeen lentokenttiä ja muuta Ilmailulaitoksen toimintaa ja tarpeita varten. Tämän vuoksi suoritettiin valtion sisäisiä hallinnansiirtoja omaisuuden tarkoituksenmukaiseksi rajaami-

seksi liikelaitoksen ja muun valtionhallinnon välillä. Myös eräitä aluevaihtoja suoritettiin. Osa maa-alueita koskevista järjestelyistä on voitu käytännön syistä toteuttaa vasta vuoden 1991 aikana, minkä vuoksi on tarpeen valtuuttaa valtioneuvosto osoittamaan Ilmailulaitoksen liikelaitosomaisuudeksi myös se kiinteä omaisuus, joka järjestelyjen valmistuttua vuoden 1991 aikana luovutetaan Ilmailulaitokselle.

71. *Integroitu lennonvarmistusjärjestelmä* (siirtomääräraha)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että Ilmailulaitos saa tilata myös poikkeusoloja varten järjestelmän Etelä-Suomen lennonvarmistuskeskukseen. Hankkeen kustannusarvio on noin 12 milj. mk. Momentille ei tämän johdosta myönnetä lisäystä.

Selvitysosa: Tilausvaltuudesta aiheutuvat menot 8 000 000 mk suoritetaan vuonna 1992. Loppuosan hankkeesta rahoittaa Ilmailulaitos.

1991 menoarvio	20 000 000
1990 tilinpäätös	20 000 000
1989 tilinpäätös	20 000 000

88. *Ilmailulaitoksen peruspääoman korotus*
Momentille myönnetään lisäystä 7 500 000 mk.

Selvitysosa: Peruspääoman korotus investointien rahoittamiseksi on tarpeellinen Persianlahden sodan aiheuttaman tulorahoituksen vähenemisen sekä ilmaliikenteen kustannuspaineiden lievittämiseksi suoritettujen liikennöimismaksujen korotusten myöhentämisen takia. Lisäksi Ilmailulaitoksen lainanottovaltuutta on tarpeen lisätä 50 milj. markalla 300 milj. markkaan.

1991 lisämenoarvio	7 500 000
1991 menoarvio	80 000 000

95. Turun Asennuspaja

Selvitysosa: Hallituksen lakiesityksen mukaisesti valtion nk. budjettisidonnaisena liikelaitoksena toimivasta Turun Asennuspajasta muodostetaan sähköurakointia harjoittava osakeyhtiö, jonka kaikki osakkeet ensi vaiheessa valtio merkitsee. Osakeyhtiön liiketoiminta on tarkoitus aloittaa 1.11.1991 lähtien. Lakiesityksen mukaan valtioneuvosto määrää luovutettavan omaisuuden arvon ja ehdot sekä muista yhtiön perustamiseen liittyvistä järjestelyistä.

21. Käyttömenot (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 10 000 000 mk.

Selvitysosa: Luvun selvitysosan perusteluihin viitaten momentilta säästyy ajalla 1.11.—31.12.1991 käyttömenoina 10 000 000 mk.

1991 lisämenoarvio	—10 000 000
1991 menoarvio	78 600 000
1990 tilinpäätös	70 270 768
1989 tilinpäätös	69 178 537

99. Liikenneministeriön hallinnonalan muut menot

43. Korvaus turvatarkastuksista

Momentille myönnetään 1 200 000 mk. Määrärahaa saa käyttää korvauksena Ilmailulaitokselle Persianlahden sodan aiheuttamista ylimääräisistä turvamenoista.

1991 lisämenoarvio	1 200 000
--------------------------	-----------

97. Tileistä poistot

Momentille myönnetään 30 000 000 mk. Määrärahaa saa käyttää liikenneministeriön kirjanpidossa olevan saatavan poistamiseksi Ilmailulaitokselta sillä ehdolla, että Ilmailulaitos suorittaa saatavan valtioneuvoston määräämin ehdoin ja että määrärahaa saa käyttää enintään 2/3 saatavasta.

Selvitysosa: Momentin 31.92.88 perusteluihin viitaten on tarpeen antaa maksuaikaa käyttöpääomatilitykseen, joka muodostui Ilmailulaitoksen siirtyessä valtion liikelaitoksista annetun lain mukaiseksi liikelaitokseksi. Tarkoituksena on, että Ilmailulaitos suorittaa tilityksen neljän vuoden aikana lyhentäen vuosittain tasasuuruisin erin. Lainan korko on 10 %.

1991 lisämenoarvio	30 000 000
--------------------------	------------

Päälukka 32

KAUPPA- JA TEOLLISUUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Kauppa- ja teollisuusministeriö

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Ministeriöön voidaan 1.9.1991 lukien perustaa sopimuspalkkainen toimistopäällikön virka (S 29) energia-asioita varten edellyttäen, että samasta ajankohdasta lukien lakkautetaan peruspalkkaisen toimistopäällikön virka

(A 29). Momentin määräraha ei tämän johdosta muutu.

1991 menoarvio	63 609 000
1990 tilinpäätös	47 340 668
1989 tilinpäätös	45 116 122

44. Teknologian kehittämiskeskus

40. Avustukset teollisuuden tutkimus- ja tuotekehitystoimintaan (siirtomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 68 000 000 mk.

Selvitysosa: Lisämäärärahaa on tarkoitus käyttää teollisuuden uusiutumista ja kilpailukykyisten tuotteiden aikaansaamiseen välttämättömän tutkimus- ja kehitystoiminnan ylläpitämisestä ja vauhdittamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

1991 lisämenoarvio	68 000 000
1991 menoarvio	255 000 000
1990 tilinpäätös	212 250 000
1989 tilinpäätös	182 000 000

42. Avustukset alueellisen ja paikallisen teknologiatoiminnan edistämiseen (siirtomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 7 000 000 mk.

Selvitysosa: Momentin nimike on muutettu. Lisämäärärahaa on tarkoitus käyttää alueellisen ja paikallisen teknologiatoiminnan sekä pk-yritysten uuden teknologian käyttöönoton ja kansainvälistymisen edistämiseksi.

Rahoitus suunnataan erityisesti pk-teollisuudelle. Myönnettäessä avustuksia alueellisiin ja paikallisiin teknologiahankkeisiin sekä pk-yritysten uuden teknologian käyttöönoton ja kansainvälistymisen edistämiseksi otetaan erityisesti huomioon kansainvälisten ja kansallisten teknologiaohjelmien synnyttämät lähtökohdat, paikallisen yritystoiminnan tarpeet, koulutus- ja yhteistyömahdollisuudet, tasapainoinen alueellinen kehitys sekä työlliyspoliittiset näkökohdat.

Myönnettäessä avustuksia tietotekniikka-keskuksille sekä teknologiakeskuksille ja -kylille otetaan erityisesti huomioon uuden

yrittötoiminnan tarpeet, korkeakouluissa ja tutkimuslaitoksissa tapahtuvan soveltavan teknisen tutkimustyön teollinen hyödyntäminen sekä tasapainoinen alueellinen kehitys.

1991 lisämenoarvio	7 000 000
1991 menoarvio	7 000 000
1990 tilinpäätös	8 000 000
1989 tilinpäätös	11 500 000

49. Kehitysaluerahasto Oy

42. *Korkotuki Kehitysaluerahasto Oy:lle* (arviomääräraha)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että uusia korkotukilainoja saadaan vuonna 1991 hyväksyä enintään 615 000 000 mk. Momentille ei tämän johdosta myönnetä lisäystä.

Selvitysosa: Uusien korkotukilainojen hyväksymisvaltuuden korottaminen enintään 300 000 000 markalla on tarpeen, jotta Kehitysaluerahasto Oy voisi myöntää suhdan- nesyistä vaikeuksiin joutuneille, mutta kilpai- lukykyisille Kehitysaluerahasto Oy:n toimin- ta-alueella toimiville pienille ja keskisuurille yrityksille matalakorkoista suhdannelainaa. Korkotukena maksetaan Kehitysaluerahasto

Oy:n näiden lainojen rahoittamiseksi otta- mien lainojen korkokustannusten ja 5 pro- sentin vuotuisen koron erotus enintään viiden vuoden ajan. Kehitysaluerahasto Oy:stä an- netun lain 11 §:n nojalla valtioneuvoston antamaa sitoumusta yhtiön luottotappioiden korvaamisesta muutetaan siten, että valtion korvausosuus suhdannelainasta aiheutuvista luottotappioista on 5 prosenttiyksikköä suu- rempi kuin voimassa olevassa luottotappio- sitoumuksessa kyseisellä perusvyöhykkeellä tai erityisalueella myönnetystä lainasta.

1991 menoarvio	28 830 000
1990 tilinpäätös	14 963 670
1989 tilinpäätös	5 530 358

50. Teollisuuden edistäminen

60. *Siirto valtioneuvostorahtoon* (arvio- määräraha)

Momentilta vähennetään 99 900 000 mk.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu siitä, että Wärtsilän Meriteollisuus Oy:n konkurssista aiheutuneiden korvausten maksamiseen on saatu konkurssipesästä takaisinperintänä vas- taavat varat.

1991 lisämenoarvio	—99 900 000
1991 menoarvio	100 000 000
1990 tilinpäätös	100 100 000
1989 tilinpäätös	—

51. Yrittötoiminnan alueelliset rahoitustoimenpiteet

49. *Yrittötoiminnan aluetuki* (arviomäärä- raha)

Momentilta vähennetään 24 000 000 mk. Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että vuonna 1991 saa myöntää uusia

avustuksia työllisyysnäkökohdat ja erityisa- luekuntien tarpeet huomioon ottaen enintään 450 000 000 mk.

Selvitysosa: Myöntämisvaltuuden uudel- leenmitoituksessa on otettu huomioon erityi-

sesti investointi- ja käynnistysavustushakemusten merkittävä väheneminen vuoden 1991 alkupuoliskolla sekä Pohjois-Suomen riskirahastoyhtiölle osoitettavan valtiontuen tarve. Vuoden 1991 myöntämismäärän vähennyksestä johtuen arvioidaan valtion menojen pienentyvän vuonna 1991 24 000 000 mk, vuonna 1992 60 000 000 mk, vuonna 1993

45 000 000 mk, vuonna 1994 15 000 000 mk ja sen jälkeen 6 000 000 mk.

1991 lisämenoarvio	—24 000 000
1991 menoarvio.....	595 000 000
1990 tilinpäätös.....	649 807 414
1989 tilinpäätös.....	529 890 451

85. Ulkomaankaupan edistäminen

40. *Avustus viennin edistämiseen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 15 500 000 mk. Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahasta saa käyttää 900 000 mk matkailun ulkomaanmarkkinoinnin hankkeisiin sekä 850 000 mk Suomen liittymisestä Euroopan talousyhteisön kehittämään, yritysten yhteistoimintaa edistävään ns. BC-net (Business Cooperation Network) atk-verkkoon ja siihen liittyvän toiminnan käynnistämiseen. Uusia vienninedistämistä avustuksia saa myöntää vuonna 1991 enintään 230 000 000 mk.

Selvitysosa: Valtuuden lisäyksestä 25 000 000 markalla arvioidaan aiheutuvan menoja valtiolle vuonna 1991 15 500 000 mk, vuonna 1992 7 000 000 mk, vuonna 1993 1 500 000 mk ja vuonna 1994 1 000 000 mk.

1991 lisämenoarvio	15 500 000
1991 menoarvio.....	195 000 000
1990 tilinpäätös	140 650 687
1989 tilinpäätös.....	63 460 568

41. *Avustus ulkomaankauppaa edistäville järjestöille*

Momentille myönnetään lisäystä 900 000 mk. Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää myös avustuksen maksamiseen Suomen tiedonsiirtoyhdistys STY ry:lle.

Selvitysosa: Lisäyksestä on 350 000 mk siirtoa momentilta 32.85.45.

1991 lisämenoarvio	900 000
1991 menoarvio	14 300 000
1990 tilinpäätös	13 730 000
1989 tilinpäätös	12 670 000

45. *Avustus Suomen Ulkomaankauppaliitto ry:lle*

Momentilta vähennetään 350 000 mk.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu ulkomaankaupan tiedonsiirron automatisoinnin kehittämishankkeeseen myönnetyn määrärahan siirrosta momentille 32.85.41.

1991 lisämenoarvio	— 350 000
1991 menoarvio	25 170 000
1990 tilinpäätös	20 800 000
1989 tilinpäätös	19 726 000

47. *Korkotuki Suomen Vientiluotto Oy:lle* (arviomääräraha)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että alustoimitusten rahoitukseen myönnettävästä korkotuesta annetussa laissa (1173/90) tarkoitettuja uusia korkotukilainoja saa vuonna 1991 hyväksyä enintään 4 000 000 000 mk. Momentille ei tämän johdosta myönnetä lisäystä.

Selvitysosa: Hyväksymisvaltuuden lisäyksestä arvioidaan aiheutuvan valtiolle menoja yhteensä 160 000 000 mk eli vuonna 1993 10 000 000 mk, vuonna 1994 35 000 000 mk, vuonna 1995 30 000 000 mk, vuonna 1996 ja sen jälkeen yhteensä 85 000 000 mk.

1991 menoarvio	230 000 000
1990 tilinpäätös	83 425 533
1989 tilinpäätös	39 692 845

60. *Siirto vientitakuurahastoon ja vientitakuukorvaukset* (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 199 900 000 mk.

Momentin perustelut muutetaan seuraaviksi:

Momentin määrärahaa saa käyttää valtion-takuukeskuslain (111/89) ja vientitakuulain (479/62) perusteella myönnettyjen takuiden aiheuttamiin korvausmenoihin.

Määrärahaa saa käyttää myös vientitakuukorvausten ja niistä syntyneiden korkomenojen maksamiseen jätettäessä niitä perimättä takaisin erillisten vakauttamissopimusten mukaisesti.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu siitä, että Wärtsilä Meriteollisuus Oy:n konkurssista aiheutuneiden korvausten maksamiseen on saatu konkurssipesästä takaisinperintänä vastaavat varat ja että vientitakuukorvaukset ja niihin liittyvät korot kehitysapuna maksetaan momentilta 24.30.66.

1991 lisämenoarvio	— 199 900 000
1991 menoarvio	200 000 000
1990 tilinpäätös	200 100 000
1989 tilinpäätös	151 000 000

Pääluokka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

16. Yleinen perhe-eläke

50. *Yleinen perhe-eläke* (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 10 000 000 mk.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu arvioitua pienemmistä eläkemenoista.

1991 lisämenoarvio	— 10 000 000
1991 menoarvio	270 000 000
1990 tilinpäätös	229 118 653
1989 tilinpäätös	222 344 456

17. Työttömyysturva

50. *Valtionosuus työttömyyskassoille* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 640 000 000 mk.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu ennakoitua huonommasta työllisyystilanteesta.

1991 lisämenoarvio	640 000 000
1991 menoarvio	1 250 000 000
1990 tilinpäätös	1 187 419 235
1989 tilinpäätös	1 053 232 713

51. *Työttömyysturvalain mukainen perusturva* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 420 000 000 mk.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu ennakoitua huonommasta työllisyystilanteesta.

1991 lisämenoarvio	420 000 000
1991 menoarvio	1 100 000 000
1990 tilinpäätös	865 000 000
1989 tilinpäätös	950 000 000

18. Sairausvakuutus

60. *Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 715 000 000 mk.

Selvitysosa: Teollisuuden toimintaedellytysten vahvistamiseksi hallitus antaa eduskunnalle esityksen sosiaaliturvamaksujen tarkistamisesta vuonna 1991. Yksityisen työnantajan sairausvakuutusmaksua alennetaan 1,0 prosenttiyksiköllä 1.7.1991—31.12.1991 väliseksi ajaksi. Maksu on tällöin 0,45 prosenttia

ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä. Lisäksi vakuutetun sairausvakuutusmaksua nostetaan 1,0 pennillä äyriältä 80 000 äyriä ylittävältä tulon osalta vuonna 1991.

Lisäys 715 000 000 mk aiheutuu lähinnä sosiaaliturvamaksujen tarkistamisesta.

1991 lisämenoarvio	715 000 000
1991 menoarvio	2 116 000 000
1990 tilinpäätös	1 028 845 655
1989 tilinpäätös	1 222 518 344

19. Eläkevakuutus

51. *Valtion osuus maatalousyrittäjien eläkelaista johtuvista menoista* (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 20 000 000 mk.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu vakuutusmaksutulojen aikaisemmin arvioitua suuremmasta määrästä.

1991 lisämenoarvio	—20 000 000
1991 menoarvio	1 825 000 000
1990 tilinpäätös	1 696 200 000
1989 tilinpäätös	1 574 900 000

60. *Valtion osuus kansaneläkelaista johtuvista menoista* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 420 000 000 mk.

Selvitysosa: Teollisuuden toimintaedellytysten vahvistamiseksi hallitus antaa eduskun-

nalle esityksen sosiaaliturvamaksujen tarkistamisesta vuonna 1991. Yksityisen työnantajan kansaneläkevakuutusmaksun nykyinen porrastus poistetaan alentamalla II- ja III-luokkien maksut I-luokan tasolle. Yksityisen työnantajan kansaneläkevakuutusmaksu on siten 2,40 prosenttia ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä 1.7.1991—31.12.1991 välisenä aikana.

Lisäyksestä aiheutuu 210 000 000 mk sosiaaliturvamaksujen tarkistamisesta ja 210 000 000 mk kansaneläkevakuutuksen tulo- ja menoarvioiden tarkentumisesta.

1991 lisämenoarvio	420 000 000
1991 menoarvio	4 347 000 000
1990 tilinpäätös	2 103 248 067
1989 tilinpäätös	1 561 996 964

33. Kunnallinen toimeentuloturva ja lasten kotihoidon tuki

30. *Valtionosuus kunnille toimeentuloturvasta kustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 60 000 000 mk.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu lähinnä ennakoitua suuremmista toimeen-

tulotukimenoista työllisyystilanteen heikkene- misestä johtuen.

1991 lisämenoarvio	60 000 000
1991 menoarvio	620 000 000
1990 tilinpäätös	629 433 607
1989 tilinpäätös	561 030 880

34. Kuntien järjestämät sosiaali- ja terveyspalvelut sekä ympäristönsuojelun hallinto

30. *Valtionosuus kunnille sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä ympäristönsuojelun hallinnon käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 750 000 000 mk.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu ennakoitua suuremmista käyttökustannuksista.

1991 lisämenoarvio.....	750 000 000
1991 menoarvio.....	20 191 000 000
1990 tilinpäätös.....	19 169 329 119
1989 tilinpäätös.....	16 734 359 782

31. *Valtionosuus kunnille sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä ympäristönsuojelun hallinnon perustamiskustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 57 000 000 mk.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että vuonna 1991 saadaan aloittaa vähintään 15 000 000 markan määräisiä perustamiskustannushankkeita sekä hyväksyä ennen vuotta 1990 hyväksytyjen perustamiskustannushankkeiden toteuttamisohjelmien muutoksia siten, että niiden kokonaiskustannusarviot ovat yhteensä enintään 650 000 000 mk.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu hyväksytyjen hankkeiden toteuttamisajankohdan muutoksista sekä toteuttamisohjelmien muutosten käsittelyn osittaisesta lykkäämisestä vuodelle 1992.

1991 lisämenoarvio.....	—57 000 000
1991 menoarvio.....	360 000 000
1990 tilinpäätös.....	351 079 923
1989 tilinpäätös.....	265 381 765

57. Lomatoiminta

40. *Valtion korvaus maatalousyrittäjien lomituspalvelujen kustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 40 000 000 mk.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu lomituspalvelujen arvioitua vähäisemmästä käytöstä.

1991 lisämenoarvio.....	—40 000 000
1991 menoarvio.....	1 320 000 000
1990 tilinpäätös.....	1 140 364 635
1989 tilinpäätös.....	1 006 340 220

92-95. Raha-automaattiyhdistyksen tuoton käyttö

Selvitysosa: Raha-automaattiasetuksen 29 §:n 1 momentin mukainen jaettava määrä oli kuluvan vuoden tulo- ja menoarviossa arvioitu 956 750 000 markaksi. Jaettavissa olleeksi enimmäismääräksi osoitettiin 961 740 381 mk, missä on otettu huomioon 16 100 000 mk vuonna 1990 jakamatta jätetystä tuotosta. Valtioneuvosto on 7.2.1991 tekemällään päätöksellä jakanut avustuksina yhteensä 921 020 381 markan määrän. Valtioneuvosto päätti jättää myöhemmin jaettavaksi 40 720 000 mk. Lisäksi valtioneuvosto päätti, että aikaisintaan 1.10.1991 voidaan maksaa

avustukset sellaisiin rakennushankkeisiin, joihin avustusta myönnettiin ensimmäisen keran sekä lisäksi sellaisiin rakennushankkeisiin, joihin on aiemmin myönnetty avustusta, mutta joissa työt eivät vielä ole alkaneet. Tämän avustuksen maksatusehdon on arvioitu säästävän valtion kassamenoja vuoden 1991 aikana noin 60 miljoonalla markalla. Momenttien 33.92.50, 93.50, 93.51, 93.52, 93.53, 94.50 ja 95.50 määrärahat tarkistetaan valtioneuvoston päätösten mukaisesti. Vastaavat tulot tarkistetaan momentilla 12.33.92.

92. Kansanterveyden edistäminen

50. <i>Avustus yksityisille yhteisöille kansanterveystyön kustannuksiin</i> (arviomääräraha)	1991 lisämenoarvio.....	—29 566 000
Momentilta vähennetään 29 566 000 mk.	1991 menoarvio.....	202 266 000
	1990 tilinpäätös.....	170 776 000
	1989 tilinpäätös.....	130 142 000

93. Eräiden sosiaalipalvelujen avustaminen

50. <i>Avustus yksityisille yhteisöille lasten ja nuorten huollon kustannuksiin</i> (arviomääräraha)	1991 lisämenoarvio.....	—11 744 000
Momentilta vähennetään 3 969 000 mk.	1991 menoarvio.....	305 887 000
	1990 tilinpäätös.....	245 905 000
	1989 tilinpäätös.....	228 267 000
1991 lisämenoarvio.....		—3 969 000
1991 menoarvio.....		100 335 000
1990 tilinpäätös.....		86 230 000
1989 tilinpäätös.....		87 413 000

51. <i>Avustus yksityisille yhteisöille vanhus- ten huollon kustannuksiin</i> (arviomääräraha)	53. <i>Avustus yksityisille yhteisöille raittius- työn ja päihdehuollon kustannuksiin</i> (arviomääräraha)	
Momentilta vähennetään 10 149 619 mk.	Momentille myönnetään lisäystä 12 982 000 mk.	
1991 lisämenoarvio.....	1991 lisämenoarvio.....	12 982 000
1991 menoarvio.....	1991 menoarvio.....	39 406 000
1990 tilinpäätös.....	1990 tilinpäätös.....	35 202 000
1989 tilinpäätös.....	1989 tilinpäätös.....	32 857 000

52. <i>Avustus yksityisille yhteisöille vammaisten huollon kustannuksiin</i> (arviomääräraha)
Momentilta vähennetään 11 744 000 mk.

94. Lomaviettomahdollisuuksien edistäminen

50. <i>Avustus yksityisille yhteisöille lomatoiminnan kustannuksiin</i> (arviomääräraha)	1991 lisämenoarvio.....	5 003 000
Momentille myönnetään lisäystä 5 003 000 mk.	1991 menoarvio.....	86 382 000
	1990 tilinpäätös.....	81 903 000
	1989 tilinpäätös.....	73 831 000

95. Suuronnettomuuksiin varautuminen

50. <i>Avustus yksityisille yhteisöille suuronnettomuuksiin varautumisesta aiheutuviin kustannuksiin</i> (arviomääräraha)	1991 lisämenoarvio.....	1 714 000
	1991 menoarvio.....	3 861 000
	1990 tilinpäätös.....	3 459 000
	1989 tilinpäätös.....	3 791 000

Momentille myönnetään lisäystä 1 714 000 mk.

Pääluokka 34 TYÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

06. Työvoimapolitiikan toimeenpano

02. *Palkkaukset (arviomääräraha)*
Momentille myönnetään lisäystä 84 600 000 mk.

Lisäykset käyttösuunnitelmaan:	mk
Työllisyyslain 18—20 §:n veloitteet.....	64 200 000
Sosiaaliturvamaksu.....	4 400 000
Eläkemaksu.....	16 000 000
Yhteensä 84 600 000	

Selvitysosa: Työllistämismenoihin osoitetulla määrärahalta arvioidaan työllistettävän vuoden loppupuoliskolla keskimäärin 1 500 pitkäaikaistyötöntä.

1991 lisämenoarvio	84 600 000
1991 menoarvio.....	1 307 600 000
1990 tilinpäätös	670 367 167
1989 tilinpäätös	575 582 882

30. *Valtionosuus kunnille ja kuntainliitoille työttömyyden lieventämiseen (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään lisäystä 164 300 000 mk.

Lisäykset käyttösuunnitelmaan:	mk
Valtionosuus.....	139 600 000
Lisätuki	24 700 000
Yhteensä 164 300 000	

Selvitysosa: Määrärahalta arvioidaan työllistettävän työllistämismenoihin nojalla vuoden loppupuoliskolla keskimäärin 4 500 työtöntä. Työllistettävistä arvioidaan olevan työllisyyslain 17 §:ssä tarkoitettuja nuoria 500

ja lain 18 §:ssä tarkoitettuja pitkäaikaistyöttömiä 4 000.

1991 lisämenoarvio	164 300 000
1991 menoarvio.....	1 101 500 000
1990 tilinpäätös	990 584 348
1989 tilinpäätös	966 584 498

50. *Työvoimapolitiikkaan aikuiskoulutukseen osallistuvien opintososiaaliset edut (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään lisäystä 81 500 000 mk.

Lisäykset käyttösuunnitelmaan:	mk
Työvoimapolitiikkaan aikuiskoulutuksen koulutus- ja erityistuki.....	52 100 000
Ansiotuen ansio-osien valtionosuus.....	8 900 000
Ylläpitokorvaukset.....	20 300 000
Ennen koulutuksen alkua myönnettävät matkakorvaukset sekä opiskelijavalintaan liittyvät menot	200 000
Yhteensä 81 500 000	

Selvitysosa: Määrärahan lisäys on mitoitettu vastaamaan koulutuksen hankintamäärärahan ja sen perusteena olevaa 450 000 oppilastyöpäivän lisäystä.

1991 lisämenoarvio	81 500 000
1991 menoarvio.....	722 650 000
1990 tilinpäätös	553 646 867
1989 tilinpäätös	437 871 216

51. *Työvoimapolitiikkaan aikuiskoulutuksen ostopalvelut (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään lisäystä 118 500 000 mk käyttösuunnitelman kohtaan ”Työvoimapolitiikkaan aikuiskoulutuksen han-

kinta". Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että vuonna 1991 saa tehdä työvoimapoliittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (763/90) 14 §:n mukaisia koulutuksen hankintasopimuksia siten, että niistä saa aiheutua valtiolle menoja vuoden 1991 jälkeen enintään 190 000 000 mk.

Selvitysosa: Määrärahan lisäyksellä voidaan lisätä työvoimapoliittisen aikuiskoulutuksen hankintaa 450 000 oppilastyöpäivällä.

1991 lisämenoarvio	118 500 000
1991 menoarvio	497 400 000

Pääluokka 35

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

11. Ympäristön suojele

61. *Saaristo- ja tunturialueiden ympäristön-suojelun tukeminen* (siirtomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 954 000 mk. Lisämäärärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen Pidä Saaristo Siistinä r.y:lle saariston jätehuollossa käytettävän venekaluston peruskorjausta ja uusimista varten.

Selvitysosa: Saaristomeren merenkulkupiiriltä saadun aluksen peruskorjauksella sekä kahden veneen hankkimisella Saimaan ja Päijänteen sekä Itäisen Suomenlahden jätehuoltoa varten voidaan turvata häiriötön saariston jätehuolto kesäkaudella 1991.

1991 lisämenoarvio	954 000
1991 menoarvio	2 900 000
1990 tilinpäätös	2 400 000
1989 tilinpäätös	2 050 000

63. *Jätehuollon investointien korkotuki* (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 1 200 000 mk.

1991 lisämenoarvio	—1 200 000
1991 menoarvio	9 000 000
1990 tilinpäätös	4 841 306
1989 tilinpäätös	4 343 537

13. Ympäristönsuojeluyhteistyö Itä-Euroopan kanssa

40. *Itä-Euroopan ympäristönsuojeluinvestointien korkotuki* (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 5 000 000 mk.

Selvitysosa: Vastaavaa tukea myönnetään momentilta 35.13.66.

1991 lisämenoarvio	—5 000 000
1991 menoarvio	5 000 000

66. *Avustukset ympäristönsuojeluinvestointeihin Itä-Euroopassa* (siirtomääräraha)

Momentilta vähennetään 25 000 000 mk.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan si-

ten, että määrärahasta saa käyttää enintään 20 000 000 mk avustusten maksamiseen Valtiontakuukeskukselle Puolan vientitakuusaa-tavista aiheutuviin menoihin Suomen ja Puolan välillä sovitun energiansäästö- ja ympäristönsuojeluyhteistyön edistämiseksi valtio-neuvoston määräysten mukaisesti.

Selvitysosa: Vähennyksestä 5 000 000 mk on otettu huomioon lisäyksenä momentilla 35.13.67.

1991 lisämenoarvio.....	—25 000 000
1991 menoarvio.....	75 000 000
1990 tilinpäätös.....	30 000 000

67. *Ympäristönsuojelun yleinen edistäminen*
(siirtomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 5 000 000 mk. Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää myös avustusten maksamiseen Suomen lähialueilla sijaitsevien neuvostoliittolaisten ydinvoimaloiden turvallisuustarkastusten aloittamista varten.

Selvitysosa: Lisämääräraha on 1 400 000 mk tarkoitettu valtioneuvoston 18.4.1991 tekemän periaatepäätöksen mukaisesti Suomen lähialueilla sijaitsevien neuvostoliittolaisten ydinvoimaloiden turvallisuustarkastusten avustamiseen ja 3 600 000 mk sen varmistamiseksi, että Suomen ja sen lähialueiden yhteisten ympäristöhankkeiden valmistelua ja päätöksentekoa voidaan jatkaa välittömästi hankeselvitysten valmistuttua.

1991 lisämenoarvio.....	5 000 000
1991 menoarvio.....	8 000 000

15. Luonnonsuojelu ja luonnon virkistyskäyttö

44. *Koskiensuojelulain mukaiset korvaukset*
(siirtomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 5 000 000 mk.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu koskiensuojelulain (35/87) nojalla suoritettavista ennakoitua suuremmista korvauksista, erityisesti huhtikuussa 1991 annettuun oikeuden päätökseen liittyvistä Koutajoen vesistöä koskevista 31 milj. markan korvauksista.

1991 lisämenoarvio.....	5 000 000
1991 menoarvio.....	15 000 000
1990 tilinpäätös.....	25 000 000
1989 tilinpäätös.....	129 545 000

87. *Luonnonsuojelualueiden hankkiminen*
(siirtomääräraha)

Momentilta vähennetään 10 500 000 mk.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää myös niiden menojen maksamiseen, jotka aiheutuivat metsänhakkusopimusten raukeamisesta Saaris-tomeren kansallispuiston lähialueeseen kuuluvalla Nötön saariryhmän alueella.

Selvitysosa: Vähennyksessä on otettu huomioon kahden henkilön palkkausten siirto momenteille 26.05.01 ja 26.05.21. Momentin määräraha on tarkoitus käyttää metsänhakkusopimusten raukeamisesta aiheutuviin kuluihin enintään 125 000 mk.

1991 lisämenoarvio.....	—10 500 000
1991 menoarvio.....	120 000 000
1990 tilinpäätös.....	60 000 000
1989 tilinpäätös.....	60 000 000

25. Vesi- ja ympäristöhallinto

70. *Kaluston hankinta* (siirtomääräraha)
Momentille myönnetään lisäystä 2 700 000 mk käyttösuunnitelman kohtaan ”Öljy- ja kemikaalivahinkojen torjuntalaitteiden hankinta”.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu öljyntorjunta-alus Hallin keulan välttämättömästä ja kiireellisestä korjaustyöstä.

Öljysuojarahastolta saatava korvaus muutostyön kustannuksista tuloutetaan momentille 12.35.60.

1991 lisämenoarvio.....	2 700 000
1991 menoarvio.....	31 450 000
1990 tilinpäätös.....	19 400 000
1989 tilinpäätös.....	12 400 000

45. Asuntotoimi

56. *Avustukset korjaustoimintaan* (siirtomääräraha)

Momentilta vähennetään 15 000 000 mk.

1991 lisämenoarvio.....	—15 000 000
1991 menoarvio.....	45 000 000
1990 tilinpäätös.....	45 000 000
1989 tilinpäätös.....	45 000 000

60. *Siirto asunto-olojen kehittämisrahastoon*

Momentin perusteluja muutetaan siten, että rahaston varoista myönnettävien lainojen 7 420 000 000 markan määräistä myöntämisvaltuutta korotetaan 580 000 000 markalla eli enintään 8 000 000 000 markaksi. Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että asunto-olojen kehittämisrahaston 1 750 000 000

markan nettolainanoton enimmäismäärää korotetaan 930 000 000 markalla eli enintään 2 680 000 000 markaksi. Momentille ei tämän johdosta myönnetä lisäystä.

Selvitysosa: Myöntämisvaltuuden ja lainanoton lisäämisellä on tarkoitus mahdollistaa vuokra- ja asumisoikeusasuntojen aloitusmäärän suurentaminen 750 asunnolla. Lisäksi valtuuden ja lainanoton korotustarve aiheutuu mm. omakotitalolainoja ja vuokra-asuntojen perusparannuslainoja koskevien säädösmuutosten aiennuksesta, asuntolainojen maksatuksen aikaistumisesta ja aloitusmäärätaivoitteiden ylittymisestä vuonna 1990.

1991 menoarvio.....	2 740 000 000
1990 tilinpäätös.....	1 221 000 000

Pääluokka 36

VALTIONVELKA

01. Kotimaisen velan korko

90. *Kotimaisen velan korko* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 245 000 000 mk käyttösuunnitelman kohtaan "Velkasitoumuslainat".

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu siitä, että vuonna 1991 rahalaitoksilta otettavien velkasitoumuslainojen korkoja var-

ten ei ole budjetoitu määrärahaa. Velkasitoumuslainanoton määräksi on arvioitu 3 100 milj. mk.

1991 lisämenoarvio.....	245 000 000
1991 menoarvio.....	2 992 000 000
1990 tilinpäätös.....	2 770 091 194
1989 tilinpäätös.....	2 838 460 036

03. Ulkomaisen velan korko

90. *Ulkomaisen velan korko* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 104 200 000 mk.

Muutokset käyttösuunnitelmaan:	mk
Dollarilainat.....	40 800 000
Puntalainat.....	16 900 000
Tanskankruunulainat.....	5 600 000
Belgianfrangilainat.....	— 1 200 000

Sveitsinfrangilainat.....	13 100 000
Ranskanfrangilainat	82 900 000
Jenilainat.....	71 600 000
ECU-lainat	122 700 000
Kuwaitindinaarilainat.....	—12 400 000
Muiden valuuttojen määräiset lainat	—235 800 000
Yhteensä	104 200 000

korkeammasta korkotasosta, vuoden 1991 lainanoton ehdoista ja valuutanvaihtosopimuksista sekä valuuttakurssien muutoksista.

1991 lisämenoarvio	104 200 000
1991 menoarvio	2 100 000 000
1990 tilinpäätös	1 918 209 835
1989 tilinpäätös	2 059 354 958

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu 1990 loppuvuoden lainanoton arvioitua

Edellä esitetyn nojalla ehdotetaan,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä seuraavat muutokset vuoden 1991 tulo- ja menoarvioon.

Muutoksia vuoden 1991 tulo- ja menoarvioon

TULOT

Osasto 11

mk

11. VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT.....	—7 310 000 000
01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot	370 000 000
01. Tulo- ja varallisuusvero, lisäystä.....	320 000 000
03. Perintö- ja lahjaverot, lisäystä	50 000 000
04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut	—3 450 000 000
01. Liikevaihtovero, vähennystä.....	—3 450 000 000
06. Tuonnin perusteella kannettavat verot ja maksut	—670 000 000
01. Tuontitulli, vähennystä	—200 000 000
09. Tasausvero, vähennystä.....	—470 000 000
08. Valmisteverot.....	—290 000 000
01. Tupakkaverot, vähennystä	—220 000 000
03. Olutvero, lisäystä	100 000 000
07. Polttoaineverot, vähennystä	—250 000 000
11. Lannoitevero, lisäystä.....	80 000 000

10. Muut verot	—3 315 000 000
01. Leimavero, vähennystä.....	—830 000 000
03. Auto- ja moottoripyörävero, vähennystä	—2 485 000 000
19. Muut veronluonteiset tulot	45 000 000
04. Eräiden maataloustuotteiden markkinoimismaksut, lisäystä	30 000 000
05. Erikoiskasvien markkinoimismaksut	15 000 000

Osasto 12

12. SEKALAISET TULOT	35 910 381
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	10 000 000
99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tulot, lisäystä	10 000 000
25. Oikeusministeriön hallinnonala	10 000 000
31. Haastetiedoksiannoista kertyvät tulot, lisäystä.....	5 000 000
47. Ulosottomaksut, lisäystä.....	5 000 000
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	50 000 000
50. Suomen rahapajan tulot, lisäystä	24 500 000
99. Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut tulot, lisäystä	25 500 000
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	—35 979 619
92. Raha-automaattiyhdistyksen tuotto, vähennystä	—35 979 619
35. Ympäristöministeriön hallinnonala	1 890 000
60. Korvaukset öljysuojatoiminnasta, lisäystä	1 890 000

Osasto 13

13. KORKOTULOT JA VOITON TULOUTUKSET	400 000 000
01. Korkotulot.....	400 000 000
07. Korot talletuksista, lisäystä	400 000 000

Osasto 14

14. LIIKETOIMINTAA HARJOITAVAT VALTION VI- RASTOT JA LAITOKSET	—200 000
05. Turun Asennuspaja	
02. Turun Asennuspajan käyttötulot, vähennystä .	—10 400 000
Käyttömenot (31.95.21)	<u>—10 000 000</u>
	Käyttötalouden rahoituskate, vähennystä
	—200 000

Osasto 15

15. LAINAT	11 436 000 000
02. Valtion lainanotto	11 436 000 000
01. Nettolainanotto, lisäystä	11 436 000 000

Lisäys tuloihin: 4 561 710 381

MENOT

Pääluokka 23

mk

23. VALTIONEUVOSTO	2 400 000
99. Valtioneuvoston muut menot (050)	2 400 000
28. Suomen itsenäisyyden 75-vuotisjuhluvuosi (siirtomääräraha), lisäystä	2 400 000

Pääluokka 24

24. ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	—392 500 000
01. Ulkoasiainhallinto (030)	3 500 000
22. Kansainvälinen tiedotustoiminta (siirtomääräraha), lisäystä	2 000 000
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha), lisäystä	1 500 000
30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö (040)	—370 000 000
66. Kehitysyhteistyötoiminta (siirtomääräraha), vähennystä	—370 000 000
40. Teollinen kehitysyhteistyö (040)	— 30 000 000
66. Taloudellinen, teollinen ja teknologinen yhteistyö kehitysmaiden kanssa (siirtomääräraha), vähennystä	— 10 000 000
88. Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy:n osakepääoman korottaminen (siirtomääräraha), vähennystä	— 20 000 000
99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan muut menot (030)	4 000 000

24. Osallistuminen kansainvälisiin kokouksiin (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	4 000 000
--	-----------

Pääluokka 25

25. OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	18 000 000
01. Oikeusministeriö (070)	4 500 000
29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	4 500 000
45. Eräät oikeudenhoitomenot (090)	8 000 000
50. Maksuton oikeudenkäynti (arviomääräraha), lisäystä	8 000 000
70. Vaalit (010)	4 000 000
21. Vaalimenot (arviomääräraha), lisäystä	4 000 000
99. Oikeusministeriön hallinnonalan muut menot (070)	1 500 000
26. Kansainvälinen yhteistyö (arviomääräraha), lisäystä	1 500 000

Pääluokka 26

26. SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	—43 350 000
05. Lääninhallitukset (050)	150 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä	75 000
21. Keski-Suomen lääninhallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	75 000
75. Poliisitoimi (080)	2 000 000
29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	— 3 000 000
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha), lisäystä	5 000 000
80. Pelastushallinto (110)	— 4 000 000
33. Valtionosuus kunnan palo- ja pelastustoimen kalustohankintoi- hin (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	— 4 000 000
90. Rajavartiolaitos (120)	— 3 000 000

29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	— 1 000 000
77. Satamat ja muut rakenteet (siirtomääräraha), vähennystä	— 2 000 000
97. Avustukset kunnille (960)	— 38 500 000
33. Kuntien verotulojen täydennys (arviomääräraha), vähennystä .	— 23 500 000
34. Kuntien harkinnanvarainen avustus, vähennystä	— 15 000 000

Pääloukka 27

27. PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	62 000 000
25. Puolustusmateriaalin hankinta- ja käyttömenot (160)	37 000 000
16. Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha), lisäystä	37 000 000
27. Kiinteistömenot (160)	25 000 000
74. Uudisrakennukset ja peruskorjaukset (siirtomääräraha), lisäystä	25 000 000

Pääloukka 28

28. VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA .	906 000 000
05. Valtiokonttori (020)	—300 000 000
83. Lainat valtion liikelaitoksille (arviomääräraha), vähennystä	—300 000 000
07. Eläkkeet (950)	374 000 000
05. Vakinaiset eläkkeet sekä perhe-eläkkeet ja hautausavut (arviomääräraha), lisäystä	364 000 000
06. Ylimääräiset eläkkeet (arviomääräraha), lisäystä	10 000 000
18. Verohallinto (020)	52 000 000
29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	52 000 000
39. Eräät siirrot Ahvenanmaan maakunnalle (960)	175 000 000
30. Verotaloudellinen tasoitus (arviomääräraha), lisäystä	175 000 000
50. Suomen rahapaja (020)	60 000 000
22. Raaka-aineet (arviomääräraha), lisäystä	7 000 000

95. Vanhan vaihtorahan lunastaminen Suomen Pankilta (arviomääräraha), lisäystä	53 000 000
83. Kansainväliset rahoitusyhteisöt (040)	—
67. Suomen osuus Kansainvälisen valuuttarahaston jäsenosuuksien korottamisesta	—
85. Sitoumusten lunastaminen (040)	50 000 000
66. Kansainvälisille rahoituslaitoksille annettujen sitoumusten lunastaminen (arviomääräraha), lisäystä	50 000 000
99. Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut menot (020)	495 000 000
61. Verosta vapautuksen johdosta takaisin maksetut verot (arviomääräraha), lisäystä	20 000 000
63. Palautettavien suhdannetalletusten korko (arviomääräraha)	205 000 000
64. Ennakonpalautuksille maksettava hyvitys (arviomääräraha) ...	270 000 000

Pääluokka 29

29. OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	7 750 000
10. Korkeakoulut (240)	— 20 400 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha), vähennystä	— 13 400 000
87. Kiinteistöjen hankinta (siirtomääräraha), vähennystä	— 7 000 000
43. Lukiot (220)	1 200 000
21. Ylioppilastutkintolautakunnan menot (arviomääräraha), lisäystä	1 200 000
46. Peruskoulut (220)	1 550 000
52. Avustus vieraskielisille kouluille, lisäystä	950 000
55. Avustus ulkomailla toimiville kouluille (arviomääräraha), lisäystä	600 000
56. Kirjastotoimi (280)	— 1 100 000
31. Valtionosuus kirjastojen perustamiskustannuksiin (arviomääräraha), vähennystä	— 1 100 000
65. Kunnalliset ammatilliset oppilaitokset (230)	— 10 000 000
37. Valtionosuus ja -avustus perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha), vähennystä	— 10 000 000
67. Yksityiset ammatilliset oppilaitokset (230)	8 000 000
51. Valtionavustus ammatillisten erityisoppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha), lisäystä	10 000 000

57. Valtionavustus perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha), vähennystä	— 2 000 000
68. Yleissivistävä aikuiskoulutus (250)	10 000 000
50. Valtionapu kansanopistojen käyttökustannuksiin (arviomääräraha), lisäystä	10 000 000
74. Koulutussopimus- ja oppisopimuskoulutus (230)	12 000 000
27. Kurssitoiminta (arviomääräraha), lisäystä	12 000 000
84. Museovirasto (280)	— 2 000 000
50. Rakennusten entistämisavustukset (siirtomääräraha), vähennystä	— 1 000 000
75. Perusparannukset ja talonrakennukset (siirtomääräraha), vähennystä	— 1 000 000
90. Taiteen tukeminen (290)	8 500 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha), lisäystä	8 500 000

Pääloukka 30

30. MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	721 400 000
31. Maataloustuotteiden hintatuki (670)	449 700 000
41. Maataloustulolain mukainen valtion tuki (arviomääräraha), lisäystä	331 700 000
46. Öljykasvituotannon tukeminen (arviomääräraha), lisäystä	118 000 000
32. Maataloustuotteiden vientituki ja tuotannon tasapainottamistoimenpiteet (670)	340 000 000
40. Maataloustuotteiden vientituki (arviomääräraha), lisäystä	300 000 000
41. Maataloustuotannon tasapainottamismenot (siirtomääräraha), lisäystä	40 000 000
33. Maatilatalouden rakenteen ja maaseudun kehittäminen (670)	— 70 000 000
43. Avustukset maatilojen investointeihin (arviomääräraha), vähennystä	— 10 000 000
44. Avustukset maaseudun pienyritystoiminnan edistämiseen (arviomääräraha), vähennystä	— 20 000 000
49. Maaseutuelinkeino toiminnan korkotuki (arviomääräraha), vähennystä	— 30 000 000
60. Siirto maatilatalouden kehittämisrahastoon, vähennystä	— 10 000 000

37. Kalatalous (690)	2 500 000
41. Kalatalouden edistäminen (arviomääräraha), lisäystä	2 500 000
38. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos (690)	— 800 000
14. Kalanviljelylaitosten lammikkoalueiden ja vesitysjärjestelmien sekä luonnonravintolammikoiden kunnossapito (siirtomääräraha), vähennystä	— 300 000
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha), vähennystä	— 500 000

Pääluokka 31

31. LIIKENNEMINISTERIÖN HALLINNONALA	— 80 584 000
25. Tienpidon valtionavut (720)	— 27 000 000
34. Valtionapu katujen rakentamiseen (siirtomääräraha), vähennystä	— 12 000 000
51. Valtionapu yksityisten teiden tekemiseen (siirtomääräraha), vähennystä	— 15 000 000
30. Merenkulkulaitos (730)	2 316 000
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha), lisäystä.....	2 316 000
32. Merenkulun ja muun vesiliikenteen edistäminen (730)	— 30 000 000
41. Avustus ulkomaanliikenteen lastialusten kilpailuedellytysten turvaamiseksi (siirtomääräraha), vähennystä	— 30 000 000
55. Viestinnän korvaukset ja avustukset (760)	3 000 000
44. Sanomalehtien yhteisjakelun tuki (siirtomääräraha), lisäystä ...	3 000 000
57. Henkilö- ja tavaraliikenteen tuet ja korvaukset (750)	— 50 000 000
40. Korvaus Valtionrautateiden henkilöliikenteestä, vähennystä ...	— 50 000 000
58. Radanpito (750)	— 17 800 000
62. Valtionrautateiden radanpito (siirtomääräraha), vähennystä ...	— 17 800 000
92. Ilmailulaitos (740)	7 500 000
88. Ilmailulaitoksen peruspääoman korotus, lisäystä	7 500 000
95. Turun Asennuspaja (760)	
21. Käyttömenot (arviomääräraha), vähennystä ..	—10 000 000
Käyttömenot (21):	—10 000 000
Käyttötulot (14.05.02):	—10 400 000

Käyttötalouden lisärahoitustarve	200 000
99. Liikenneministeriön hallinnonalan muut menot (710)	31 200 000
43. Korvaus turvatarkastuksista	1 200 000
97. Tileistä poistot	30 000 000

Pääloukka 32

32. KAUPPA- JA TEOLLISUUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	—232 750 000
44. Teknologian kehittämiskeskus (830)	75 000 000
40. Avustukset teollisuuden tutkimus- ja tuotekehitystoimintaan (siirtomääräraha), lisäystä	68 000 000
42. Avustukset alueellisen ja paikallisen teknologiatoiminnan edistämiseen (siirtomääräraha), lisäystä	7 000 000
50. Teollisuuden edistäminen (850)	— 99 900 000
60. Siirto valtiontakausrahastoon (arviomääräraha), vähennystä ...	— 99 900 000
51. Yritystoiminnan alueelliset rahoitustoimenpiteet (850)	— 24 000 000
49. Yritystoiminnan aluetuki (arviomääräraha), vähennystä	— 24 000 000
85. Ulkomaankaupan edistäminen (880)	—183 850 000
40. Avustus viennin edistämiseen (arviomääräraha), lisäystä	15 500 000
41. Avustus ulkomaankauppaa edistäville järjestöille, lisäystä	900 000
45. Avustus Suomen Ulkomaankauppaliitto ry:lle, vähennystä	— 350 000
60. Siirto vientitakuurahastoon ja vientitakuukorvaukset (arviomääräraha), vähennystä	—199 900 000

Pääloukka 33

33. SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA	2 842 270 381
16. Yleinen perhe-eläke (410)	— 10 000 000
50. Yleinen perhe-eläke (arviomääräraha), vähennystä	— 10 000 000
17. Työttömyysturva (410)	1 060 000 000
50. Valtionosuus työttömyyskassoille (arviomääräraha), lisäystä ...	640 000 000

51. Työttömyysturvalain mukainen perusturva (arviomääräraha), lisäystä	420 000 000
18. Sairausvakuutus (410)	715 000 000
60. Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (arvio- määräraha), lisäystä	715 000 000
19. Eläkevakuutus (410)	400 000 000
51. Valtion osuus maatalousyrittäjien eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha), vähennystä	—20 000 000
60. Valtion osuus kansaneläkelaista johtuvista menoista (arviomää- räraha), lisäystä	420 000 000
33. Kunnallinen toimeentuloturva ja lasten kotihoidon tuki (410)	60 000 000
30. Valtionosuus kunnille toimeentuloturvan kustannuksiin (arvio- määräraha), lisäystä	60 000 000
34. Kuntien järjestämät sosiaali- ja terveystalvetut sekä ympäristönsuo- jelu hallinto (420)	693 000 000
30. Valtionosuus kunnille sosiaali- ja terveystalvetujen sekä ympä- ristönsuojelu hallinnon käyttökustannuksiin (arviomääräraha), lisäystä	750 000 000
31. Valtionosuus kunnille sosiaali- ja terveystalvetujen sekä ympä- ristönsuojelu hallinnon perustamiskustannuksiin (arviomäärä- raha), vähennystä	—57 000 000
57. Lomatoiminta (420)	—40 000 000
40. Valtion korvaus maatalousyrittäjien lomituspalvelujen kustan- nuksiin (arviomääräraha), vähennystä	—40 000 000
92. Kansanterveyden edistäminen (470)	—29 566 000
50. Avustus yksityisille yhteisöille kansanterveystyön kustannuksiin (arviomääräraha), vähennystä	—29 566 000
93. Eräiden sosiaalipalvelujen avustaminen (420)	—12 880 619
50. Avustus yksityisille yhteisöille lasten ja nuorten huollon kustan- nuksiin (arviomääräraha), vähennystä	—3 969 000
51. Avustus yksityisille yhteisöille vanhusten huollon kustannuksiin (arviomääräraha), vähennystä	—10 149 619
52. Avustus yksityisille yhteisöille vammaisten huollon kustannuksiin (arviomääräraha), vähennystä	—11 744 000
53. Avustus yksityisille yhteisöille raittiustyön ja päihdehuollon kustannuksiin (arviomääräraha), lisäystä	12 982 000
94. Lomanviettomahdollisuuksien edistäminen (420)	5 003 000
50. Avustus yksityisille yhteisöille lomatoiminnan kustannuksiin (arviomääräraha), lisäystä	5 003 000

95. Suuronnettouksiin varautuminen (110)	1 714 000
50. Avustus yksityisille yhteisöille suuronnettouksiin varautumista aiheutuviin kustannuksiin (arviomääräraha), lisäystä	1 714 000

Pääloukka 34

34. TYÖMINISTERIÖN HALLINNONALA	448 900 000
06. Työvoimapolitiikan toimeenpano (620)	448 900 000
02. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä	84 600 000
30. Valtionosuus kunnille ja kuntainliitoille työttömyyden lieventämiseen (arviomääräraha), lisäystä	164 300 000
50. Työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen osallistuvien opintososiaaliset edut (arviomääräraha), lisäystä	81 500 000
51. Työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen ostopalvelut (arviomääräraha), lisäystä	118 500 000

Pääloukka 35

35. YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA	— 43 046 000
11. Ympäristön suojelu (520)	— 246 000
61. Saaristo- ja tunturialueiden ympäristönsuojelun tukeminen (siirtomääräraha), lisäystä	954 000
63. Jätehuollon investointien korkotuki (arviomääräraha), vähennystä	— 1 200 000
13. Ympäristönsuojeluyhteistyö Itä-Euroopan kanssa (520)	— 25 000 000
40. Itä-Euroopan ympäristönsuojeluinvestointien korkotuki (arviomääräraha), vähennystä	— 5 000 000
66. Avustukset ympäristönsuojeluinvestointeihin Itä-Euroopassa (siirtomääräraha), vähennystä	— 25 000 000
67. Ympäristönsuojelun yleinen edistäminen (siirtomääräraha), lisäystä	5 000 000
15. Luonnonsuojelu ja luonnon virkistyskäyttö (520).....	— 5 500 000
44. Koskiensuojelulain mukaiset korvaukset (siirtomääräraha), lisäystä	5 000 000

Pääloukat 35 ja 36

87. Luonnonsuojelualueiden hankkiminen (siirtomääräraha), vähennystä	— 10 500 000
25. Vesi- ja ympäristöhallinto (560)	2 700 000
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha), lisäystä	2 700 000
45. Asuntotoimi (540)	— 15 000 000
56. Avustukset korjaustoimintaan (siirtomääräraha), vähennystä ..	— 15 000 000

Pääloukka 36

36. VALTIONVELKA	349 200 000
01. Kotimaisen velan korko (910)	245 000 000
90. Kotimaisen velan korko (arviomääräraha), lisäystä	245 000 000
03. Ulkomaisen velan korko (910)	104 200 000
90. Ulkomaisen velan korko (arviomääräraha), lisäystä	104 200 000

Lisäys menoihin: 4 565 690 381

Helsingissä 24 päivänä toukokuuta 1991

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri *Iiro Viinanen*